Ազգ
Azg
25 ՕԳՈՍՏՈՍ 2009 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 150 (4292)
ISSN: 1829-1651

Ադրբեջանը չպետք է հույս ունենա, թե Արեւմուտքը կամ ԱՄՆ-ը կլուծեն ղարաբաղյան հիմնախնդիրը

ԲԱՔՈՒ, 24 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանը չպետք է հույս ունենա, թե Արեւմուտքը կամ ԱՄՆ-ը կլուծեն հայ-ադրբեջանական, լեռնայինղարաբաղյան հակամարտությունը, հայտարարել է ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի նախկին օգնական **Մարկ Գրոսմանը**:

«Հայ-ադրբեջանական, լեռնայինղարաբաղյան հակամարտությունը կախված է հակամարտող կողմերից: Ադրբեջանի եւ Հայաստանի նախագահների կանոնավոր հանդիպումներն ամբողջությամբ վերցված ապացուցում են, որ Մինսկի խումբն աշխատում է նպատակամիտված», այսօր Բաքվում հայտարարել է Գրոսմանն այն միջոցառման ժամանակ, որը կազմակերպվել էր Ադրբեջանի նախագահին կից Ռազմավարական հետազոտությունների կենտրոնում:

Ամերիկացի դիվանագետը հավելել է, որ այս հարցում ԱՄՆ-ը պաշտպանում է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը:

«Լրագրողների ամեն կարիք հո չի՞ բավարարվելու»

Այսպես խոսեց ԱԺ նախագահի մամուլի քարտուղարը

Երեկվանից Ազգային ժողովում սկսեց գործել լրագրողների հավատարմագրման նոր կարգ, որը մի շարք մտահոգություններ է առաջացրել խորհրդարանական լրագրողների եւ լրատվամիջոցների ղեկավարների շրջանում:

Այդ կարգի մեջ լրագրողներին թեական են թվում, որ ԱԺ լիագումար նիստերի եւ անհրաժեշտ միջոցառումների լուսաբանումն իրականացվելու է հավատարմագրման, իսկ սեփական նախաձեռնությամբ հարցազրույցներ, պարզաբանումներ ստանալու խնդիրը լուծվելու է այլ՝ անցագրային ռեժիմով, եւ այստեղ կարող է խտրական վերաբերմունքի հարց առաջանալ. օրինակ՝ անցանկալի լրագրողներին այդ անցագիրը կարող է եւ մերժվել, կամ սովորաբար 200-ին հասնող լրագրողներ են հավատարմագրվում ԱԺ նիստերը լուսաբանելու համար, մեր 130 ազգընտիրներն էլ բան ու գործ չունեն՝ օրը տասնյակներով անցագիր պիտի երեւի գրեն, նրանց գործն էլ խանգարվի: Մտահոգող կետերի մեջ է, որ լրագրողին հավատարմագիրը կարող է մերժվել, եթե նա տարածել է ԱԺ-ի եւ աշխատակազմի գործունեության մասին այնպիսի տեղեկություններ, որոնք չեն համապատասխանում իրականությանը, ինչը հաստատվել է դատարանի վճռով: Այսինքն՝ եթե պատգամավորներն օրենք գրելու փոխարեն, ասենք սենյակներից մեկում բլոտ են խաղում, այդ մասին լրագրողը գրում է, իսկ դատարանը, անտեսելով բլոտիստների վկայությունը, կարող է դա հորինվածք համարել, ուրեմն լրագրողը կարող է զրկվել հավատարմագրից: Կամ, ասենք, խտրական վերաբերմունք է ցուցաբերվում այն ռադիո եւ հեռուստաընկերությունների հանդեպ, որոնք թղթակցական կետեր չունեն Երեւանում, կամ մարզային լրատվամիջոցների հանդեպ՝ անձրեւը ծեծած տեղն է ծեծում, էս խեղճերը հազիվ մի կերպ աշխատում են՝ մայրաքաղաքից, բուն կյանքից կտրված, դեռ պետք է ժամանակին իմանան իրենց մասին ե՞րբ է օրենք քննարկվելու եւ ժամանակին անցագրի հայտ ներկայացնեն: Մասնավոր օրինակ՝ երեկվա ասուլիսի մասին տեղեկացանք մի կես ժամ առաջ, ի՞նչ է, մարզային լրատվամիջոցը լրատվամիջոց չէ, ինչո՞վ է նա մեղավոր, որ չպիտի կարողանա կարճ ժամանակում հասնել Երեւան, անցագիր հանելու վրա ժամանակ չվատնել ու հանգիստ, սեփական հավատարմագրով ԱԺ մուտք գործել:

Տես էջ 2

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ԶԳՈՒՇԱՑՆՈՒՄ Է

Չախալյանին չեզոքացման կամ վերացման վտանգ է սպառնում

Ֆրանսիայում գործող հայկական հեղինակավոր «Չոբանյան» հաստատությունը մտահոգություն է հայտնել ջավախահայ քաղաքական ակտիվիստ Վահագն Չախալյանի առումով վերջին զարգացումների կապակցությամբ:

Ս.թ. օգոստոսի 13-ին «Չոբանյան» հաստատությունը «Վահագն Չախալյանը մահվան սպառնալիքի տակ» վերնագրով նամակ է հղել Ֆրանսիայի Ազգային ժողովում «Ֆրանսիա-Վրաստան» բարեկամական խմբի նախագահ Դենիել Պոլին: Ըստ նամակի, որ փոխանցել է «Երկիր» միությունը, «Չոբանյան» հաստատությունը Ֆրանսիայի խորհրդարանի նախագահին պարզաբանել է, որ ահազանգող նամակն ուղարկվում է, քանի որ «Վրաստանում բանտարկված մի մարդ գտնվում է մահվան սպառնալիքի տակ: Դա Վահագն Չախալյանն է՝ «Միասնական Ջավախք» ժողովրդավարական շարժման առաջնորդը»:

«Մեզ ահազանգել են «Երկիր» միությունից առ այն, որ վրացական իշխանությունները իրականացնում են հստակ ծրագիր՝ ուղղված ջավախահայության արտագաղթի խրախուսմանը եւ հայաբնակ տարածքների վրացականացմանը», նշված է նամակում:

Նամակի հեղինակներն ընդգծել են, որ 2008-ի հուլիսին ձերբակալված ջավախահայության քաղաքացիական շարժման առաջնորդը բանտում է այն բանի համար, որ համարձակվել է պահանջել տարածաշրջանում հայերենին վրացերենին համահավասար վարչական լեզվի կարգավիճակ տալ: «Հայկական եկեղեցիները Թբիլիսիում վերածվում են վրացական ուղղափառ եկեղեցիների վրացական իշխանությունների ուղղակի մեղսակցությամբ»:

«Այս հալածանքների համատեքստում Վահագն Չախալյանը խորհրդանշական թիրախ է դարձել ոստիկանության եւ դատարանի ագրեսիայի համար: «Երկիր» միությունը տեղեկացրել է, որ, ըստ հավաստի աղբյուրների, վրացական իշխանությունները կարող են բռնություն գործադրել «Միասնական Ջավախք» ժողովրդավարական շարժման առաջնորդ Վահագն Չախալյանի նկատմամբ՝ նրան չեզոքացնելու կամ վերացնելու նպատակով», «Երկիր» միության մտահոգությունը Ֆրանսիայի խորհրդարանին է փոխանցել «Չոբանյան» հաստատությունը:

Ըստ «Երկրի» տեղեկությունների, ասվածի հավաստիության անուղղակի ապացույց է, որ հուլիսի 31-ին Վահագն Չախալյանին Թբիլիսիի Գլդանիի 8-րդ մեկուսարանից տեղափոխել են Ռուսթավի քաղաքի 2-րդ գաղութ, որտեղ սադրանք կազմակերպելու առումով հնարավորություններն ավելի բարենպաստ են, եւ դա այն դեպքում, երբ նրա նկատմամբ դատավճռի բողոքարկումը ընթացքի մեջ է:

«Ֆրանսիան, որպես մարդու իրավունքների երկիր, չի կարող անտարբեր մնալ այս իրավիճակի նկատմամբ: Արդ, մենք հորդորում ենք Ձեզ միջամտել՝ Ձեր վրացի պաշտոնակիցներից պահանջելով, առաջին հերթին՝ անմիջապես ապահովել Վահագն Չախալյանի ֆիզիկական անվտանգությունը, այնուհետեւ՝ երաշխավորել անկողմնակալ դատավարության նրա իրավունքը՝ հնարավորություն տալով նրան պաշտպանվելու իր ընտրած փաստաբանի միջոցով, հնարավորություն, որից նա առ այսօր զրկված է», կոչ է արված Ֆրանսիայի խորհրդարանի նախագահին հիշյալ նամակում՝ Ժան Վարուժան Սրապյանի ստորագրությամբ: Նա «Չոբանյան» հաստատության հիմնադիր նախագահն է, որ եղել է Ալֆորվիլ քաղաքի ավագանու անդամ:

Ա. Հ.

100 հազար դրամանոց թղթադրամ Եդեսիայի հայոց թագավոր Աբգար Ե-ի պատկերով

Կենտրոնական բանկը թողարկել է 100 հազար դրամ արժողությամբ թղթադրամներ: Այդ կապակցությամբ երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսի ժամանակ ԿԲ խորհրդի անդամ Վախթանգ Աբրահամյանը հայտնեց, որ դրանք նախատեսված են տնտեսվարող սուբյեկտների միջեւ գործարքներ կատարելու համար, որի շնորհիվ նաեւ արտարժույթով գործարքներից կխուսափեն: Նա հայտնեց, որ մինչ 100 հազար դրամանոց թղթադրամի թողարկումը ամենախոշոր՝ 50 հազար դրամանոց թղթադրամը զբաղեցնում էր կանխիկ շրջանառության 7 տոկոսը: 100 հազար դրամանոցը, ըստ ԿԲ խորհրդի անդամի, կանխատեսվում է, որ կզբաղեցնի կանխիկ շրջանառության 3 տոկոսը:

Ինչ վերաբերում է նոր՝ 100 հազար դրամանոցի տեսքին, ապա նրա վրա պատկերված է Եդեսիայի թագավոր Աբգար Ե-ն, որը քրիստոնեությունն ընդունած առաջին թագավորն է եղել, եւ Հայ առաքելական եկեղեցին նրան դասել է սրբերի շարքը: Աբգար թագավորը մատնացույց է անում Քրիստոսի պատկերով կտավը, որով նա սրբել էր դեմքը եւ որի վրա արտատպվել էր Հիսուսի դեմքի պատկերը: Հիսուսի պատկերը տեսնելուն պես բորոտությամբ հիվանդ Աբգար Ե-ն առողջացել է: Թղթադրամի վրա պատկերված նկարը վերցված է Մկրտում Հովնաթանյանի 1836 թվականի սրբանկարից: Թղթադրամի դարձերեսին պատկերված է Հիսուսի աշակերտ Թադեւոսի կողմից վերոնշյալ կտավի փոխանցումը Աբգար թագավորին եւ վերջինիս ապաքինումը:

Ա. Մ.

«Օբաման հռչակվեց հրեաների թշնամի»

Իսրայելական լոբբին նրան մեղադրում է «էթնիկ ցեղասպանության» եւ «հակահրեականության» մեջ

Այդ մասին գրում է Լոնդոնի «Գարդիանը»՝ նշելով, որ ԱՄՆ-ի նախագահին հասցեագրված մեղադրանքների պատճառը Երուսաղեմում հրեա վերաբնակների համար նոր բնակավայրերի կառուցումը դադարեցնելու Իսրայելին նրա ներկայացրած պահանջն է: Անգլիական թերթը միաժամանակ տեղեկացնում է, որ ԱՄՆ-ում հրեական լոբբիի աջակցությունը վայելող Սենատը Երուսաղեմում նոր բնակավայրեր կառուցելու Իսրայելի գործունեությունը ամերիկյան արտաքին քաղաքականության տեսադաշտից դուրս մղելու համար առաջին պլան է մղում արաբական երկրների կողմից Իսրայելի ճանաչումը:

Ըստ «Գարդիանի», Օբամային հասցեագրված մեղադրանքը արձանագրվել է հրեական լոբբիի «հույժ գաղտնի» մակագրությամբ փաստաթղթում, որտեղ ակնարկելով ԱՄՆ-ի ուղեգրած արտաքին քաղաքականության մասին, ընդգծվում է. «Հրեաների թշնամին են համարվում եւ էթնիկ ցեղասպանությունն են խթանում նրանք, ովքեր Իսրայելից պահանջում են դադարեցնել հրեա վերաբնակների համար նոր բնակավայրերի կառուցումը: Այս կարգի մոտեցումները սպառնալիք են Իսրայելի անվտանգության համար»:

Վերջին անգամ գովազդային հիմունքներով «Նյու Յորք թայմսի» մեկ էջն զբաղեցնող նյութում, որը պատվիրել է «Հակազրպարտչական լիգան», նշվել էր. «Տարածաշրջանի խնդիրը նոր բնակավայրերի կառուցումը չէ, այլ (Իսրայելի ճանաչման հարցին) արաբական երկրների մոտեցումը»:

Հ. Գ.

Ստեղծվեց Արմենական-ՌԱԿ «Հայկ Նահապետ» ակումբը

Օգոստոսի 22-ին Արմենական-Ռամկավար ազատական կուսակցության երեւանյան գրասենյակում էին հավաքվել Երեւանի Նոր Նորքի 2-րդ զանգվածի մի խումբ բնակիչներ, ովքեր եկել էին ծանոթանալու կուսակցության ստեղծման գործընթացին եւ նրա ծավալած գործունեությանը: Ներկաների առաջ ելույթ ունեցան Արմենական-ՌԱԿ-ի ատենապետ **Արմեն Մանվելյանը**, վարչության անդամ **Սիրո Գեւորգյանը**, «Ազգ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր **Հակոբ Ավետիքյանը**: Հանդիպմանը ներկա Նոր Նորքի բնակիչները բարձրացրին իրենց հուզող սոցիալական, տնտեսական խնդիրները, երկրում տիրող անարդարությունները եւ պետական չինովնիկների անտարբերությունը քաղաքացիներին հուզող խնդիրների նկատմամբ: Կուսակցության ներկայացուցիչները խոստացան, որ հետեւողական կլինեն բնակիչների իրավունքների պաշտպանության գործում: Հավաքի ավարտին որոշում ընդունվեց ստեղծել «Հայկ Նահապետ» կոչվող ակումբը, ընտրվեց վարչություն, որն իր հերթին ատենապետ ընտրեց ՌԱԿ հնագույն անդամներից **Հովհաննես Հովեյանին**:

AZG NEW 2.QXD 8/24/2009 10:12 PM Page 1

Ուսումնական տարվա նախօրեին գներն անվերահսկելի են

Երբ մոտենում է ուսումնական տարին, դպրոցական տարիքի երեխաներ ունեցող ծնողների հոգսերը կրկնակի ծանրանում են: Խանութից շուկա շրջելով՝ փորձում են իրենց գրպանի պարունակությանը համարժեք առեւտուր անել, որպեսզի սեպտեմբերի 1-ին իրենց երեխաներին, ինչպես ասում են, կազմ պատրաստ դպրոց ուղարկեն: Սակայն շատ քչերին է հաջողվում իրենց ուզած ապրանքներն ու գրենական պիտույքը գնել: Պատճառը գների աննախադեպ բարձրացումն է: Որակյալ աշակերտական համազգեստի գինն սկսվում է 12 000-ից մինչեւ 18 000-20 000 դրամ՝ ըստ տարիքային խմբի: Դրան էլ գումարած նաեւ մեկ զույգ կոշիկը, ստացվում է, որ մեկ ձեռք համազգեստը՝ և՛ տղայի, և՛ աղջկա համար արդեն կազմում է 20 000-30 000 դրամ:

«**Ազգը**» շրջեց քաղաքի մի քանի մանկական հագուստի ու գրենական պարագաների խանութներում, տոնավաճառներում, զրուցեց մտահոգ ծնողների հետ, որոնք վրդովված ու զայրացած դժգոհում էին բարձր գներից: Մելանյա տատիկը երազել էր իր թոռնուհուն առաջին դասարան ուղեկցել ու գնել անհրաժեշտ բոլոր պարագաները: Տոնավաճառում նա խնդրում էր վաճառողին դպրոցական պայուսակը գոնե 2800 դրամով վաճառել, որ վերջին 200 դրամով տուն հասներ: Իսկ երբ հարցրի, թե որքա՞ն գումար է ծախսել, ասաց. «Արդեն 30000 դրամ կոպեկի պես գնաց ու պայուսակին 700 դրամ չի բավականացնում...»:

Մեր միջամտությունից հետո վաճառող երիտասարդ տղան քթի տակ փնթփնթալով, տվեց պայուսակն ու ավելացրեց. «Առ, բայց էս կողմերում էլ չերեւաս...»:

Ծովինարն իր 6-րդ եւ 4-րդ դասարանի երեխաների հետ միայն տետրեր, գրիչ եւ այլ անհրաժեշտ պիտույքի վրա ծախսել էր 15 000 դրամ, առանց պայուսակի: Եվ մեզ ասաց, որ համազգեստը եւ պայուսակները ստիպված է նախորդ տարվանն օգտագործել: Տիկին Լիանան միայն 10 000 դրամ ծախսել էր գրենական պիտույքի վրա, առանց պայուսակի: Անցած տարվա համեմատ գները շատ թանկացել են ու ստիպված էժան շուկայից են գնումներ անել: Հենց այդ էժան շուկայում պայուսակների գներն էին 3500-14 000 դրամ, կոշիկները՝ 5000-12000 դրամ, վերնաշապիկները՝ 3000-7000, տաբատն ու կիսաշրջազգեստը՝ 7000-12000 դրամ: Այդ բոլորը թուրքական ու արաբական արտադրության էին: Նույն արտադրության էին նաեւ տետրերը՝ 200-500 դրամ, օրագրերը՝ 200-ից հազար դրամ, նկարչական ալբոմները՝ 200-600 դրամ, մատիտները՝ 400-1 200 եւ այսպես շարունակ: Իսկ լավորակ նույնատիպ իրերն ու պարագաները գրեթե կրկնակի թանկ էին:

Ստացվում է, որ 1-2-րդ դասարանի մեկ երեխայի համար անհրաժեշտ է 30 000-35 000 դրամ, 3-4-րդ ՝ մոտ 40 000 դրամ, 5-7-րդ՝ 50 000-60 000 դրամ եւ այսպես շարունակ: Դե պատկերացրեք, թե ինչ վիճակում են հայտնվել այն ընտանիքները, որոնց տանը մեկից ավելի դպրոցական կա: Զրուցակիցներս զայրացած մեր կառավարության հասցեին՝ շատ վատ էին արտահայտվում, որ հենց այս օրերին չեն վերահսկում գներն ու հնարավորություն են տալիս վերավաճառողներին մի քանի օրում հարստանալու: Մեր խոսակցությանը միացավ դերձակ Սահակը եւ ասաց. «Եկեք, տեսեք, թե ինչպիսի քրքրված պայուսակներ են բերել, որ վերանորոգեմ: Կոշիկները քիչ էին, հիմա էլ երեխաների պայուսակների փոկերը պիտի փոխեմ, որ գոնե մի կերպ թեթեւացնեմ ծնողների հոգսը»:

Ում հետ զրուցում էի, բոլորը մտահոգ էին, կարծես նրանց ամենացավոտ հարցին էի դիպել: Ոմանք պարտք վերցնելով, ոմանք խնայողությամբ, ոմանք հինը կարկատելով... եւ այսպես՝ դեպի դպրոց, որտեղ էլ դեռ չգիտես, թե որքան գումար կստիպեն հավաքել դասարանի կարիքների համար:

Իսկ մեր հարազատ կառավարությունն աչքաթող է արել այս ամենը: Չի վերահսկում գները, վաճառվող անորակ ապրանքներն ու էլի շատ ու շատ բաներ: Իսկ հասարակությունը կաշվից դուրս գալով, տքնում է, որ ծայրը ծայրին հասցնի:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Երբ գալիս է սեպտեմբերը

Եվս մի քանի օր եւ ուսումնական նոր տարին կսկսվի: Տոնավաճառներում եւ փողոցներում սկսվել է դպրոցական մեծ առեւտուրը: Ամենուր կարելի է տեսնել գրենական տարբեր պիտույքներ, ըստ ճաշակի՝ տարբեր մեքենաների, արտասահմանյան երգիչ-դերասանների եւ, ով զարմանք, հայ հայտնի մարդկանց նկարներով տետրեր: Բազմաճաշակ հագուստի ընտրանին, անշուշտ, ավելի մեծ է: Վերջերս քաղաքի տոնավաճառներից մեկում նկատեցի գույնզգույն հագուստներ՝ «Հատուկ սեպտեմբերի մեկի համար» ցուցանակով:

Այս իրարանցումը հիշեցնում է Ամանորը՝ մեծ, երբեմն անիմաստ ծախսեր, երբ ծնողներից շատերը գնում են, ասենք, տետրեր՝ ամբողջ տարվա համար եւ նույնիսկ շեշտում. «Սա քեզ ամբողջ տարին հերիք է, չէ՞»:

Փոքրիկ Վահեին, Կոտայքի մարզի Գեղաշեն գյուղից, մոր՝ տիկին Վեներայի հետ, հանդիպեցի Երեւանի տոնավաճառներից մեկում: Գրենական պիտույք էին ընտրում: Հարցիս, թե ի՞նչ կարիք կա միանգամից այդքան գրիչ ու տետր գնելու, տիկին Վեներան պատասխանեց. «Դե, դա կարծես ավանդույթ լինի,ուզում եմ երեխաս ոչ մի բանի պակաս չունենա՝ առաջին դասարան է գնալու»: Իսկ գների վերաբերյալ նա նշեց, որ ամեն ինչ շատ թանկացել է, որին, սակայն, վաճառող Գագիկը պատասխանեց. «Լավ է հիմա առնեք, վերջին օրերին ավելի է թանկանալու»:

Ամբողջ աշխարհում ընդունված է՝ որեւէ տոնի, իրադարձության առիթով համապատասխան ապրանքները էժանանում են, մեզանում՝ ընդհակառակը: Կան ընտանիքներ, որոնք իրենց երեխայի համար ոչ թե ամբողջ տարվա, այլ նույնիսկ մեկ շաբաթվա համար ի վիճակի չեն գրենական պիտույք գնելու, էլ չեմ խոսում հագուստի ու կոշիկի մասին. դա շատերի համար երազանքների ոլորտից է:

Այս մեծ իրարանցմին անմասն չեն նաեւ ուսուցչուհիները՝ իրենց նոր հագուստներով ու սանրվածքներով: Իհարկե, բոլորս ենք ուզում դպրոցներում տեսնել կոկիկ ուսուցիչներ, բայց ոչ ամեն գնով: Կան այնպիսիք, որոնք իրենց վերջին խնայողություններն են տրամադրում սեպտեմբերի մեկին «ճոխ» տեսք ունենալու համար:

Գայանե Մանուկյանը արդեն հինգ տարի դասավանդում է մայրաքաղաքի դպրոցներից մեկում: Նրան նույնպես հանդիպեցի տոնավաճառում՝ հագուստի բաժնում: Անկեղծ ասած, հագուստը, որ նա ընտրեց եւ որով պատրաստվում է ուսումնական տարվա առաջին օրը դպրոց գնալ, կզարդարի ուզածդ ցուցահանդեսը: «Սեպտեմբերի մեկն ինձ համար Նոր տարուց ավելի նշանակալից է, ես ուզում եմ այդ օրն ամենագեղեցիկը լինել», նշեց հայոց պատմության ուսուցչուհի օրիորդ Մանուկյանը:

Խոնարհվելով ուսուցիչների առջեւ՝ այնուամենայնիվ փաստենք, որ հագուստ, առհասարակ կեցվածք ընտրելու հարցում նրանք զիջում են ուսանողուհիներին՝ հատկապես առաջին կուրս ընդունվածներին: Վստահ եմ, որ այս սեպտեմբերի մեկը նույնպես բացառություն չի լինի, եւ Երեւանի բուհերի բակերը կհիշեցնեն պարահանդեսային դահլիճներ, որտեղ շուտով կսկսվի բրազիլական կառնավալը:

Այնուամենայնիվ, բարի գալուստ նոր ուսումնական տարի:

ՀՈՎԻԿ ԱՓՅԱՆ

ՆՈՐԱՄՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐՔԻՆ

«Լրագրողների ամեն կապրիզ հո չի՞ բավարարվելու»

1-ին էջից

Մինչ երեկ այս եւ այլ մտահոգությունների վերբերյալ փորձում էինք մեր պատգամավորների կարծիքներն իմանալ, իսկ նրանց բոլորի հեռախոսները համերաշխորեն անջատված էին, երեկոյան այս թեմայով ասուլիս հրավիրեցին ԱԺ նախագահի մամուլի քարտուղար **Նաիրի Պետրոսյանը** եւ ԱԽ նախագահի իրավական հարցերով խորհրդական **Արփինե Հովհաննիսյանը**:

Ըստ Նաիրի Պետրոսյանի, ում առաջին ասուլիսն էր իր նոր պաշտոնում, հավատարմագրման կարգի փոփոխություններն էական չեն եւ նախորդ, մինչեւ այժմ գործող կարգի հետ որեւէ լուրջ տարբերություն չկա: Իսկ նոր կարգը սահմանվել է, որպեսզի լրագրողների հավատարմագրման կարգը համապատասխանեցվի ԶԼՄ-ների մասին 2004-ի փետրվարի 4-ին ընդունված եւ մինչեւ այժմ գործող օրենքին: Թե ինչու են օրենքի պահանջներին հավատարմագրման կարգը համապատասխանեցնելու մասին հենց հիմա հիշել՝ այնքան էլ պարզ չեղավ:

Լրագրողների հարցերը շատ էին՝ նախ, որ սա լրագրողների իրավունքների սահմանափակում է. Ն. Պետրոսյանը համաձայն չէր՝ կա նոր աշխատանքային կարգ եւ պետք է գործի, ԱԺ նախագահ Հ. Աբրահամյանի հստակ հանձնարարությունն ուներ՝ աշխատակազմի հետ պետք է հետեւի, որ լրագրողների աշխատանքի համար որեւէ խոչընդոտ չստեղծվի:

Նոր կարգի՝ հակասահմանադրական պահեր պարունակելու եւ այն մասին, թե ԱԺ նախագահի ո՞ր իրավասությամբ է իրավունք տրված ընդունելու որոշում, որը նորմատիվ նշանակություն պետք է ունենա եւ լրագրողների իրավունքներ սահմանի, այս հարցին Ն. Պետրոսյանի արձագանքն այսպիսին էր, թե այս կարգն ի հակակշիռ սահմանադրության չի արվում, այլ՝ հակառակը, սահմանադրության եւ ՀՀ օրենսդրության շրջանակի մեջ է: Իրավաբան Ա. Հովհաննիսյան էլ նկատեց, թե ԱԺ կանոնակարգ-օրենքի 18-րդ հոդվածով ԱԺ նախագահն իրավասու է լրագրողների հավատարմագրման կարգ սահմանել, ինչը լրագրողի աշխատանքի եւ պարտականությունների կազմակերպում է պարզապես:

«Այս կարգը ոչ միայն լրագրողներին է վերաբերում, այլեւ լրագրող-պատգամավոր հարաբերությունները կարգավորող կետերում՝ նաեւ պատգամավորներին՝ խմբակցությունների հետ քննարկվե՞լ է այն, առանց նրանց ՝ նրանց գործունեության լուսաբանման վերաբերյալ կա՞րգ է ընդունվել, եւ երկրորդ, սա ներկայացուցչական մարմին է, եւ ոչ թե արտգործնախարարություն, որտեղից դիվանագիտական գաղտնիքներ դուրս չթողնելու խնդիր կա. ի՞նչ կա պահելու, որ լրացուցիչ անգամ անջրպետվում ենք հասարակության խնդիրները ներկայացնող լրագրողներից»:

«**Ազգի**» այս հարցերին պատասխանելով՝ Ն. Պետրոսյանը նշեց, որ խմբակցությունների հետ կարգը քննարկվել է, բայց մանրամասների մեջ չմտավ, նրանց առաջարկների մեծամասնությունը ներառվել է կարգում: Իսկ աշխատակազմը բացարձակապես նպատակադրված չէ խառնվելու պատգամավորների եւ լրագրողների ազատ շփումներին, ըստ նրա, կարգում ոչինչ չի խանգարում՝ նման պնդումները նա համարեց անհարկի եւ անտեղի: Հիշեցրինք, որ մի քանի օր առաջ առանց խոչընդոտի ԱԺ փոխնախագահի մոտ գնալու թույլտվություն ստանալուց հետո պարզվեց, որ ձայնագրիչի համար էլ առանձին թույլտվություն է պետք: Ն. Պետրոսյանն ասաց, որ դա բացարձակապես կապ չունի կարգի հետ, անվտանգության ռեժիմին է վերաբերում, իսկ Ա. Հովհաննիսյանն էլ նկատեց, որ այս խնդիրը թեեւ կարգի հետ կապ չունի, բայց դրա դյուրացման հարցն այժմ քննարկվում է: Այդպես էլ պարզ չեղավ, թե հավատարմագրված լրագրողը, որ այս կարգով մյուս օրերին անցագիր տրամադրելու ռեժիմով է ներս մտնելու, ձայնագրիչի համար առանձին թույլտվության խնդիր ունենալո՞ւ է, թե՞ ոչ:

Լրագրողները դժգոհեցին՝ նախկինում ոչ մի խոչընդոտ չի ստեղծվել, իսկ ԱԺ նոր նախագահի օրոք երկրորդ դեպքն է՝ նախ օպերատորներին կես ժամ նկարահանել թողնող որոշումը, հետո՝ այս կարգը. «Եկեք զուտ ցանկությունը տարբերենք աշխատանքային ցանկությունից: Ցանկությունները կարող են շատ մեծ լինել, կարող են կապրիզներ լինել, դա չի նշանակում, որ յուրաքանչյուր կապրիզ պիտի բավարարվի: Եթե դիմում եք պատգամավորին, եւ պատգամավորը հրավիրում է, որեւէ խոչընդոտ ձեզ համար չի ստեղծվելու...Խոսքն այն մասին է, որ լրագրողներն ամբողջ ժամանակ չպետք է անցնեն Ազգային ժողովի միջանցքներով, եւ ես կարծում եմ՝ դա նորմալ է, եվրոպական երկրների խորհրդարաններում եւս սահմանափակում է մտցվում լրագրողների համար՝ ընդհուպ մեկ մամուլի կենտրոնի սենյակ...», երազեց Ն. Պետրոսյանը՝ ավելացնելով, որ այստեղ նման սահմանափակում չկա:

Մ. Խ.

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅԱԼ

Ձերբակալվել է սպանություն կատարողը

Օգոստոսի 23-ին, ժամը 23.35-ին շտապօգնության ենթակայանից ոստիկանության Նոր Նորքի բաժնում ահազանգ է ստացվել, որ Նորքի 2-րդ զանգվածի Ուսանողական ավանի 5-րդ մասնաշենքի սենյակներից մեկում մոտ 30-35 տարեկան տղամարդու դիակ կա:

Մեկնած օպերատիվ խումբը հայտնաբերել է 1978 թ. ծնված Անատոլի Մանուկյանի դիակը՝ կրծքավանդակի ծակած-կտրած վնասվածքներով:

Օգոստոսի 24-ին սպանությունը կատարելու կասկածանքով Կոտայքի մարզի Ջրվեժ գյուղից բերման է ենթարկվել 1973 թ. ծնված Սարգիս Հ.-ն, որի մոտ հայտնաբերվել է խոհանոցային դանակ: Սարգիս Հ.-ն ձերբակալված է: Կատարվում է նախաքննություն:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԸ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 0010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221

Հաշվապահութիւն (գովազդ) / հեռ 582960

Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841

Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483

Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն / հեռ 529353

Համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսութեամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում:
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատւութիւն չի կրում:

"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

AZG NEW 3.QXD 8/24/2009 10:16 PM Page 1

Ներում են սեռական ոտնձգությունը անչափահասի նկատմամբ

Շահադիտական նպատակներով սուտ մատնության մեջ մեղադրվող **Մարիամ Սուխուդյանի** շուրջը բարձրացված աղմուկը չի դադարում: Բողոքի ակցիա կազմակերպելուց հետո երեկ երիտասարդական հասարակական մի շարք կազմակերպություններ բաց նամակ են հղել ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանին, վարչապետ Տիգրան Սարգսյանին եւ ԱԺ նախագահ Հովիկ Աբրահամյանին՝ առաջարկելով վերջ տալ լռությանն ու պաշտպանել Մարիամ Սուխուդյանին:

Բացի այդ, երեկ Սուխուդյանի շահերի պաշտպան **Նոնա Գալստյանը**, ներկայացնելով գործի էությունը, հայտարարեց, որ առաջադրված մեղադրանքն անհիմն է եւ չի բխում գործի իրական հանգամանքներից:

Մարիամ Սուխուդյանն ու իր ընկերները Նուբարաշենի թիվ 11 հատուկ դպրոցում նախորդ տարի իրականացնում էին «10 լավագույն դպրոցներ» ծրագիրը, որ ֆինանսավորում էր ՄԱԿ-ը: Ծրագրի ընթացքում խմբի անդամներին, մասնավորապես Մարիամ Սուխուդյանին դպրոցի աշակերտները պատմել են, որ դպրոցի հայոց լեզվի ուսուցիչ Լյովա Ավագյանը իրենց նկատմամբ սեռական ոտնձգություններ է կատարել: Մարիամ Սուխուդյանը բարձրաձայնել է խնդրի կապակցությամբ, իսկ «Հայլուրի» լրագրող Սյուզան Սիմոնյանը տեսանյութ է պատրաստել, որը հեռարձակվել է Հանրային հեռուստատեսությամբ:

Սյուզան Սիմոնյանը երեկ հայտարարեց, որ տեսանյութերը պատրաստել է սեփական նախաձեռնությամբ, այլ ոչ թե Սուխուդյանի առաջարկով, ինչպես պնդում են իրավապահ մարմինները: Լրագրողը պատմեց, որ Մարիամը դժվարությամբ է համաձայնել տրամադրել տեսագրությունը: Աղջկա մայրն էլ էր դեմ, որ երեխան զրուցի լրագրողի հետ, սակայն հետագայում Սիմոնյանը կարողացել է այդ խնդիրը հարթել:

«Սկզբում աղջիկը շատ կաշկանդված էր: Երբ հարցրեցի, թե Մարիամին սուտ տեղեկությու՞ն ես հաղորդել, նա ասաց՝ «ոչ», եւ պատմեց, թե իր հետ ինչ է տեղի ունեցել: Այն, ինչ նա պատմեց, կարելի է որակել սեռական ոտնձգություն անչափահասի նկատմամբ: Հետո մայրը ներս մտավ եւ արգելեց զրուցել աղջկա հետ»:

Սիմոնյանի խոսքերով՝ մի քանի օր շարունակ վերոնշյալ դպրոցի ուսուցիչները պատ էին շարել եւ արգելում էին նկարահանող խմբի մուտքը դպրոց: Սյուզան Սիմոնյանը հիշում է, որ առաջին ռեպորտաժի հեռարձակումից մի քանի օր անց իրեն է զանգահարել մի աղջիկ եւ հանդիպում խնդրել: Պարզվել է, որ նա դպրոցի նախկին սան է: Լյովա Ավագյանը նրա նկատմամբ էլ է սեռական բռնություն կիրառել: Նա ոչ միայն հաստատել է առաջին աղջկա պատմությունը, այլեւ հավելել է, որ Լյովա Ավագյանի զոհերը երկուսով չեն սահմանափակվում, պարզապես շատերը վախենում են արտահայտվել, շատերին էլ ծնողներն են ստիպում լռել:

Ի դեպ, երկրորդ ռեպորտաժի աղջիկը անգամ հրաժարվել է դպրոցի ատեստատը վերցնել՝ ի նշան արհամարհանքի ու զզվանքի: Հարցաքննության ժամանակ առաջին ռեպորտաժի աղջիկը ծնողների ու դպրոցի ուսուցիչների ճնշման տակ հրաժարվել է իր խոսքերից, մինչդեռ երկրորդ տեսանյութի աղջիկը հաստատել է իր խոսքերը անգամ ուսուցչի հետ առերեսման ժամանակ:

Սակայն, տարօրինակ զուգադիպությամբ, նախաքննության մարմինը որեւէ գնահատական չի տվել երկրորդ աշակերտուհու հայտարարությանը, որը հաստատում է սեռական ոտնձգությունների մասին:

Երիտասարդ ակտիվիստներից **Արման Ղարիբյանը**, որ նույնպես եղել է Նուբարաշենի դպրոցում, «**Ազգ**»-ին վստահեցրեց, որ երեխաների հետ զրույցների ժամանակ շատերն են խոսել սեռական ոտնձգությունների մասին: «Պարզապես հարցաքննության ժամանակ լռում են, որովհետեւ կախյալ վիճակում են գտնվում: Հաճախ ուսուցիչներն էին նրանց Էրեբունու քննչական կենտրոն բերում: Պարզ է, որ նրանք վախից կգերադասեին լռել»:

Դեպքի կապակցությամբ երիտասարդ ակտիվիստները շատերին են դիմել: Օրինակ՝ ՕԵԿ-ից Ստեփան Ասլանյանին, որը սկզբում խոստացել է օգնել, բայց հետո համալրել է անտարբերների շարքը: Կրթության եւ գիտության փոխնախարար Բագրատ Եսայանը երիտասարդներին է ցույց տվել ձայնի ողջ տոնայնությունն ու բղավել, իսկ հատուկ կրթության վարչության պետ Նուրիջան Մանուկյանն էլ ասել է. «Ծեծը շատ նորմալ երեւույթ է, մեր ազգի մեջ միշտ եղել է»:

Արման Ղարիբյանը նաեւ պատմեց, որ գործի առնչությամբ վկաներին քննչական մարմնում շատ վատ են վերաբերվել:

«Ամեն ինչ անում էին գործը Մարիամի դեմ շուռ տալու համար: Ասում էին՝ վաղը դուք եք ըստեղ նստելու: Ձեզ առաքյալների տեղ եք դնում»:

Մարիամ Սուխուդյանի ընկերներն ու իրավապաշտպանը վստահեցրին, որ ամեն ինչ անելու են արդարության հասնելու համար:

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԳՆԱ՞Լ, ԹԵ՞ ՉԳՆԱԼ

«Սերժ Սարգսյանի այցը Թուրքիա պետք է կայանա»

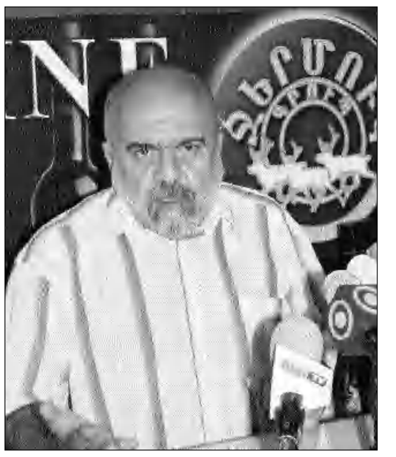

Կովկասյան ինստիտուտի տնօրեն Ալեքսանդր Իսկանդարյանի կարծիքով՝ հիմա ոչ միայն հայ-թուրքական հարաբերություններում, այլեւ Թուրքիայի շուրջը ընդհանրապես տեղի են ունենում որոշ հետաքրքրական գործընթացներ: Երեկ «Հայացք» ակումբում հայ-թուրքական հարաբերությունների վերաբերյալ խոսելիս բանախոսը նկատեց, որ Թուրքիան փորձում է փոխել իր դերը տարածաշրջանում եւ դառնալ ավելի նշանակալի խաղացող:

«Հայաստանն այդտեղ ամենագլխավոր տեղը չի զբաղեցնում, այնուամենայնիվ որոշակի տեղ զբաղեցնում է, այդ իսկ պատճառով հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման գործընթացը կանգնեցված չէ: Իմ կարծիքով՝ կտրուկ փոփոխություններ այդ գործընթացում չեն լինի, սակայն Սերժ Սարգսյանի այցը Թուրքիա պետք է կայանա: Այդ գործընթացն, ինձ թվում է, ինչ-որ կերպ զարգանալու է: Համենայն դեպս, ես հիմք չեմ տեսնում մտածելու, որ գործընթացը կասեցված է, առաջին հերթին այն պատճառով, որ ես երբեք չեմ մտածել, որ սահմանը 2 օրում է բացվելու: Հայ-թուրքական խնդիրները տասնյակ տարիների պատմություն ունեն, եւ նման խնդրի համար այս գործընթացը բավական դինամիկ է զարգանում»:

«Նախագահ Սերժ Սարգսյանի հայտարարությունը ճնշում էր թուրքական կողմի վրա՝ անել այնպես, որ Թուրքիան կատարի հաջորդ քայլը», նման տեսակետ հայտնեց քաղաքագետ Ալեքսանդր Իսկանդարյանը:

Քաղաքագետը նախագահի այդ հայտարարությունը համարում է դիվանագիտական քայլ: Ըստ նրա, երբեմն-երբեմն նման հայտարարություններ անում է նաեւ Թուրքիան՝ Հայաստանի վրա ճնշում գործադրելու նպատակով: Բանախոսը համոզված է, որ եթե հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման գործընթացը կանգնեցվի կողմերից որեւէ մեկի ուժերով, ապա միջազգային ասպարեզում դա վատ ազդեցություն կունենա հենց նրա համար:

Միեւնույն ժամանակ, Ա. Իսկանդարյանի խոսքով, այն, ինչ տեղի է ունեցել Թուրքիայի հետ հարաբերություններում վերջին ժամանակներս, «արդեն շատ լուրջ է» եւ կա քաղաքական ուղի, որով կարելի է ընթանալ:

«Այսինքն, Հայկական հարցը քննարկվում է Թուրքիայի ներսում, Թուրքիայի ներքին քաղաքականության քննարկման թեմա է: Թուրքիայի հարցը բավական իրական քննարկվում է Հայաստանում, եւ եթե նախկինում Հայաստանում այդ քննարկումները պատմության մասին էին, այժմ քննարկվում են կոնկրետ քաղաքականությանը եւ տնտեսությանը վերաբերող հարցեր եւ խնդիրներ, ինչպիսիք են՝ պե՞տք է բացել սահմանը, թե՞ ոչ, դա լա՞վ է, թե՞ վատ», բացատրեց Ա. Իսկանդարյանը:

Ն. Մ.

Խաղողօրհնեք, առեւտուր, մուրացկանություն...

Վերջերս Հայ եկեղեցին նշեց Մարիամ Աստվածածնի Վերափոխման տոնը համապատասխան արարողություններով եւ խաղողօրհնությամբ: Մեր ժողովրդի կողմից այնքան սիրված այդ տոնը, սակայն, հետզհետե ավելի է շեղվում իր բուն իմաստից եւ ստանում է բոլորովին այլ բնույթ՝ փերեզակների եւ ամեն տեսակ մուրացկանների պատճառով: Այդ մասին է ստորեւ լույս տեսնող գրությունը:

Վերափոխումը Հայոց եկեղեցու տաղավար հինգ տոներից է: Այն շարժական է եւ նշվում է օգոստոսի տասնհինգի մոտակա կիրակի օրը: Վերափոխման տոնին եկեղեցում կատարվում է խաղողի օրհնությունը: Իսկ ինչո՞ւ է նման օրհնության համար ընտրվել հատկապես խաղողը: Քրիստոսն իրեն համեմատում էր խաղողի վազի՝ որթատունկի հետ. «Ես եմ ճշմարիտ որթատունկը...» (Հովհ. ԺԵ 1-8): Խաղողից է պատրաստվում նաեւ գինին: Քրիստոսը, Խորհրդավոր ընթրիքի ժամանակ գինին տալով աշակերտներին, ասաց. «Այս է իմ արյունը»: Այս է պատճառը, որ Հայոց եկեղեցին բերքի օրհնությունը կատարում է խաղողով, որով եւ օրհնվում է Հայոց աշխարհի ամբողջ բերքը:

Ահա այս է բուն տոնակատարությունը, որ պետք է կատարվի եկեղեցում: Սակայն այսօր եկեղեցիների բակերում տոնի օրը սարսափելի ու զարհուրելի տեսարան է: Վաճառվում են զանազան մանր-մունր առարկաներ, աղավնի, աքլոր եւ անգամ գառներ: Լսվում է գոռում-գոչյուն, շուրջդ իշխում է շուկայական մթնոլորտ, եւ հավատացյալը, փոխանակ օրվա խորհրդի մեջ խորանալու, ստիպված է եկեղեցու բակում եւ հարակից փողոցում այլանդակ տեսարանների ականատես լինել:

Առեւտուր եւ եկեղեցի... Խեղաթյուրված այս վիճակը ո՞վ պետք է շտկի: Չէ՞ որ Աստծո տան առջեւ ես, չէ՞ որ այն միակ վայրն է, որ պետք է գտնես հոգեկան բավարարվածություն եւ հանգստություն: Ինքը մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսը տաճարում առեւտուր անողներին վտարեց, նաեւ գնողներին, լումայափոխների սեղանները ցրեց ու աղավնեվաճառների աթոռները շուռ տվեց եւ չէր թողնում, որ որեւէ մեկը տաճարի միջով նույնիսկ որեւէ բան անցկացնի: Ուսուցանում էր նրանց ու ասում. «Գրված է՝ իմ տունը բոլոր ազգերի համար աղոթքի տուն է կոչվելու, իսկ դուք այն դարձրել եք ավազակների որջեր»: (Մարկ. 11.15-19):

Ո՞վ պիտի պատասխան տա այս իրավիճակի համար: Հարցս ուղղեցի Նորքի Ս. Մարիամ Աստվածածին եկեղեցու հոգեւոր հովիվ Տեր Զաքարիային: Նա նույնպես մտահոգված էր եւ խոր ցավով նշեց, որ ի վիճակի չէր միայնակ կանխել առեւտրականների հոսքը:

- Արդեն տոնի նախօրեից արգելում էի մանրավաճառների մուտքը եկեղեցու բակ, սակայն ապարդյուն: Այս տարի վաճառքի զանազան պարագաներին ավելացել էին ցորենի հասկերը: Մարդիկ չհասկանալով տոնի իմաստը՝ խաղողի եւ աղի հետ օրհնել էին տալիս ձիու պայտ, աչքի ուլունք եւ այլ իրեր:

Տեր Զաքարիան ցավով նշեց բակում տիրող մեկ այլ տեսարան: Ծնողների դրդմամբ երեխաները զբաղվում էին մուրացկանությամբ:

Չէ՞ որ այդ երեխաներն են մեր ապագան, մեր վաղվա օրը կերտողը: Էլ ո՞ւր մնաց հոգեւոր, բարոյական դաստիարակությունը:

Իմ հարցերին պատասխանեց նաեւ Ս. Երրորդություն եկեղեցու քահանա Տեր Եսային: Նա նշեց, որ մեր ազգը հոգեւոր եւ ազգային մտածողության անկում է ապրում: Մարդիկ պետք է մասնակցեն տոնին՝ հասկանալով նրա բուն իմաստը: Ըստ նրա, առեւտուրը օգնում է առեւտրականներին, ինչո՞ւ ցուցաբերենք անհանդուրժողականություն:

Անհրաժեշտ է բարձրացնել ժողովրդի հոգեւոր եւ ազգային մտածողությունը: Այստեղ մեծ անելիքներ ունեն ե՛ւ դպրոցը, ե՛ւ եկեղեցին, ե՛ւ պետական այրերը:

Սակայն, իմ կարծիքով հրաշալի կլիներ Ս. Մարիամ Աստվածածնի տոնին եկեղեցու բակը տեսնել զարդարված որթատունկի տերեւներով, խաղողի ողկույզներով եւ մարդիկ եկեղեցի մտնեին՝ հոգեւոր երաժշտության հնչյուններին համաձուլված:

ՔՐԻՍՏԻՆԵ ԶԱՔԱՐՅԱՆ

«Ազգ» օրաթերթում վերջերս տպագրված «Գնա՞լ, թե՞ չգնալ Թուրքիա հանգստանալու» հոդվածի կապակցությամբ

Ինչպես իրավացիորեն նշում է հոդվածի հեղինակը (Արա Մարտիրոսյան), մեր երկրի հանգստյան տներում գները բավականին բարձր են, չնայած սպասարկման մակարդակը բավականին ցածր է: Դրանում համոզվեցի, երբ նախքան հանգստի մեկնելը հետաքրքրվեցի Դիլիջանում, Հանքավանում, Ծաղկաձորում եւ Աղվերանում գտնվող հանգստյան տներով, եղա դրանցից մի քանիսում: Պարզվեց, որ նվազագույն պայմաններով (մշտական սառը եւ տաք ջուր, առանձին սանհանգույց, օրական երեք անգամ սնունդ), չորս հոգուց բաղկացած ընտանիքիս հանգստի համար անհրաժեշտ է վճարել օրական առնվազն 40 000 ՀՀ դրամ:

Հետաքրքրական էր նաեւ այն, որ նույնիսկ ավելի քան կիսով չափ թերբնակեցված լինելու դեպքում առաջարկվող գները որեւէ կերպ ենթակա չէին նվազեցման, ինչից կարելի է միայն եզրակացնել, որ կա՛մ այստեղ գործում է հակամրցակցային համաձայնությունը, կա՛մ դրանց սեփականատերերի համար ավելի պակաս շահույթներ ստանալը պարզապես վայել չէ: Ի միջիայլոց, Հայաստանում գործող գրեթե բոլոր հանգստյան տները կառուցվել են խորհրդային շրջանում, իսկ հետագայում (հավանաբար մատչելի գներով) ձեռք բերվել ներկայիս տերերի կողմից: Կրկին աչքի առաջ երեւում է մեր իրականությանը բնորոշ գործարարի կերպարը, որը շուկայական հարաբերությունները ընկալում է յուրովի. նրա համար գործարարությունը պատրաստի ինչ-որ բանի տնօրինումն է, դրանից շատ հեշտ եւ կարճ ժամանակում գերշահույթների ստացումը:

Պապերս ու տատերս Թուրքահայաստանից են, բազմաթիվ անգամներ եմ նրանցից լսել Եղեռնի մասին ահասարսուռ պատմություններ, որոնք երբեք հնարավոր չէ մոռանալ: Այդուհանդերձ Թուրքիայում հանգստացողներին ոչ դատապարտում եմ, ոչ էլ խրախուսում: Կարծում եմ՝ նրանց ընդդիմանալուց առավել արդյունավետ է նույն եռանդով գործունեություն ծավալել հանուն Հայաստանում մատչելի եւ պատշաճ սպասարկմամբ հանգստյան պայմանների ստեղծման: Միայն այս դեպքում կարող է նախապատվությունը տրվել Հայաստանին եւ կանխվել Թուրքիա հանգստի մեկնողների հոսքը:

Վերջերս հեռուստացույցով շատ է խոսվում նաեւ հայրենի արտադրության դպրոցական տետրերի մասին, եւ նույնիսկ այն հեռուստաալիքները, որոնք աչքի են ընկնում ժարգոններով ու քրեական տերմինոլոգիայով ողողված հակադաստիարակչական եւ ապազգային հեռուստասերիալների ցուցադրմամբ, գովազդում են դրանք՝ հորդորելով գնել հայրենականը: Իհարկե, պետք է միայն ողջունել ազգային թեմաներով պատկերազարդված այսպիսի տետրերի նորամուտը: Սակայն ակամա հիշում եմ, երբ տարիներ առաջ գովազդներով կոչ էր արվում գնել մերը՝ տեղական ձուն, հավը եւ այլն, որին սիրով ընդառաջ գնացինք բոլորս, հետագայում պարզվեց, որ մեր հայրենի գործարարների միակ նպատակը բարձր գներ սահմանելով ամեն եղանակով գերշահույթ ստանալն է:

Մենք հիշում ենք, երբ գազի թանկացումից հետո «գծատերերը» ուզում էին բարձրացնել երթուղային տաքսիների եւ ավտոբուսների ուղեվարձը՝ պատճառաբանելով, որ նույն գներով աշխատելը դառնում է վնասաբեր: Թանկացումը կանխվեց, երբ կառավարությունը նրանցից պահանջեց գնագոյացման հիմնավորումներ, եւ ինչպես տեսնում ենք տրանսպորտային այս միջոցները մինչ օրս շարունակում են աշխատել, իսկ տրանսպորտի նախարարությունը, որքան ինձ է հայտնի, տալիս է երթուղային նորանոր թույլտվություններ:

Ամփոփելով կառաջարկեի, որ ձեւավորվեր այնպիսի սովորույթ կամ օրենսդրական դաշտ, երբ մեր գործարարները սկսեին հրապարակել իրենց կողմից մատուցվող ծառայությունների կամ արտադրվող ապրանքների գնագոյացման հաշվարկները, ինչը բխում է հասարակության եւ սպառողների շահերի պաշտպանությունից:

ԱՇՈՏ ՎԱՎՅԱՆ
Ընթերցող

AZG NEW 4.QXD 8/24/2009 9:31 PM Page 1

Ադրբեջանի զինվելը սպառնալիք է Հայաստանին

ԵՐՎԱՆԴ ԱԶԱՏՅԱՆ
Դեթրոյթ, ԱՄՆ

Հաշիվը կորցրել ենք, թե քանի անգամ են ԵԱՀԿ-ի ներկայացուցիչները այցելել Երեւան, Ստեփանակերտ եւ Բաքու, փորձելով Լեռնային Ղարաբաղի կնճռոտ հարցին լուծում գտնել՝ բանակցելով հայերի եւ ազերիների հետ: Յոթ անգամ էլ նախագահական մակարդակով հանդիպումներ են տեղի ունեցել Սերժ Սարգսյանի եւ Իլհամ Ալիեւի մասնակցությամբ: Սակայն դեռեւս ոչ մի առաջընթաց չի արձանագրվել:

Մյուս կողմից, յուրաքանչյուր «կոնստրուկտիվ» հանդիպումից հետո Ադրբեջանի նախագահը միշտ հանդես է եկել նոր ռազմատենչ հայտարարություններով, ցույց տալու համար, որ ռազմական գործողությունների տարբերակը բացառված չէ: Նույնիսկ կողմերին խաղաղ կարգավորում պարտավորեցնող Մայնդորֆյան համաձայնագիրը ստորագրելուց հետո Ալիեւը Լոնդոնում նորից սպառնալիքներ տեղաց, եւ ԵԱՀԿ-ի ներկայացուցիչները կամ նրանց համապատասխան կառավարությունները մատը մատին չտվեցին կանխելու բանակցությունները խոչընդոտելու եւ Կովկասում մի նոր պատերազմ հրահրելու Բաքվի նկրտումները:

Սա, իհարկե, խրախուսեց ազերի ղեկավարությանը, որը խոսքից անմիջապես գործի անցավ: Բաքվի կառավարությունը, օգտագործելով իր «նավթադոլարները», սկսել է զենք ու զինամթերք գնելով մեծապես վերակառուցել իր բանակը: Վերջին հինգ տարիների ընթացքում Ադրբեջանը 1.300 տոկոսով ավելացրել է իր ռազմական բյուջեն՝ նախկին 175 միլիոնից հասցնելով 2,5 միլիարդ դոլարի 2009-ին:

Բոլոր բանակցությունների ընթացքում ադրբեջանական կողմը մի չնչին շեղում անգամ չի կատարել իր սկզբնական դիրքորոշումից: Նրանք շարունակում են պնդել՝ «դուրս եկեք բոլոր գրավյալ տարածքներից, ներառյալ Ղարաբաղից, եւ մենք հայերին կշնորհենք ինքնակառավարման ամենաբարձր աստիճանը», առանց մասնանշելու, թե դա ինչ է նշանակում իրականում:

Ռազմական այս ամբողջ վերակառուցումը կատարվում է ի հաշիվ մեկ միլիոն ազերի փախստականների, որոնք դեռեւս ապրում են վրանների տակ՝ առաջացնելու համար միջազգային հասարակության կարեկցանքը:

Եվրոպահայերի դաշնությունն օրերս Բրյուսելում հանդես է եկել մի հայտարարությամբ, որով զգուշացնում է համաշխարհային հանրությանը ազերիների՝ տագնապալի չափերի հասնող ռազմական վերակառուցման կապակցությամբ եւ կոչ անում ԵԱՀԿ-ի ներկայացուցիչներին ուղիներ որոնել՝ չհարձակվելու պայմանագիր կնքելու Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ:

Սա չափազանց կարեւոր եւ ժամանակին արված մի զգուշացում է: Իհարկե, չհարձակվելու պայմանագիրը կարող է ուժի մեջ մնալ այնքան ժամանակ, որ հավասարություն եւ ռազմական հավասարակշռություն գոյություն ունի երկու կողմերի միջեւ: Հենց այդ հավասարակշռությունը խախտվի, ոչ ոք չի կարող «ագրեսորի» ձեռքերը կապել: Ռիբենտրոպ-Մոլոտով պայմանագիրը ԽՍՀՄ-ի եւ նացիստական Գերմանիայի միջեւ վառ ապացույց է, թե ինչքան երկար կարող են տեւել նման պայմանագրերը:

Հայկական կողմը, չցանկանալով խնդիրը բարդացնել, զգուշավոր է եղել ցարդ, բայց դա ընկալվել է որպես թուլություն: Ղարաբաղի զինվորականության առաջնորդներից մեկը վերջերս հայտարարեց, թե պարտվող կողմը չի կարող այդքան ամբարտավան լինել, եւ պատերազմի ծագման դեպքում Ադրբեջանն ավելի շատ կտուժի, քան Հայաստանը: Բայց ո՞վ է կանգնած Ադրբեջանի թիկունքում: Ո՞վ է նրան այդ ամբարտավանությունը հուշում: Իհարկե, Թուրքիան եւ Իսրայելը, որոնք երկուսն էլ գաղտնագողի զինում են ազերիների բարոյալքված բանակը:

Ադրբեջանի ամբարտավանությունը չի առաջանում միայն իր ունեցած ռազմական տեխնիկայի քանակից: Ազերի ղեկավարները վստահ են, որ վայելում են տարածաշրջանային եւ համաշխարհային որոշ տերությունների աջակցությունը, որ նրանք կպաշտպանեն իրենց արկածախնդրական քաղաքականությունը:

Անցյալ անգամ Ադրբեջանի դեմ մղված պատերազմը հաղթական ավարտ ունեցավ Ռուսաստանի քաղաքական եւ նյութատեխնիկական օժանդակության շնորհիվ: Այդ ժամանակ Հայաստանը դեպի Թուրքիա էր շեղվում, եւ Ռուսաստանը պետք է շատ ուղղում մտցներ այդ քաղաքականության մեջ: Այս անգամ, սակայն, քաղաքական իրադրությունը փոխվել է Կովկասում: Մինչ Թուրքիան դեռեւս մնում է Ադրբեջանի թիկունքին, մենք վստահ չենք Ռուսաստանի դերակատարության կապակցությամբ, հատկապես այն բանից հետո, երբ ստորագրվել է գազային պայմանագիր Ադրբեջանի հետ՝ խափանելու համար Արեւմուտքի ծրագրերը: Բաքվի ղեկավարներն այնքան էին ոգեւորվել այս պայմանագրով, որ նրանք նույնիսկ սպառնացին իրենց ամենամոտիկ դաշնակցին՝ Թուրքիային, որն առանց պայմանների Հայաստանի հետ հաշտեցման փորձեր էր անում: Անկարան, այսպիսով, ստիպված եղավ 180 աստիճանով փոխել իր դիրքորոշումը, հայտարարելով դարձյալ, որ Հայաստանի հետ սահմանը չի բացի, մինչեւ ղարաբաղյան հարցը չլուծվի Ադրբեջանի պայմաններին համապատասխան: Թուրք-հայկական հաշտեցման գործընթացը նորից փակուղի մտավ:

Քաղաքական արտաքին գործոնները թելադրում են, որ Հայաստանը կատարի որոշ գործնական քայլեր: Հաշվի առնելով Ադրբեջանի ռազմական նախապատրաստությունները, Հայաստանը եւս պարտավոր է զինվել՝ պատրաստ լինելու համար վատթարագույնին:

Պատմական զուգահեռներից մենք պարտավոր ենք դասեր քաղել: Վերջերս նշանավոր կոմիկ Վարդան Պետրոսյանի նոր ներկայացումն էր բեմադրվում Երեւանում: Պետրոսյանը միշտ էլ իր արվեստի միջոցով մի պատգամ է ցանկանում հղել հայ ժողովրդին: Այս անգամ նրա կատակերգությունը հիմնված էր 1918-20-ի դեպքերի վրա: Նա ողբում է պատմական Հայաստանի տարածքներին տեր կանգնելու հնարավորությունը բաց թողնելու համար, երբ հաղթանակը շատ մոտիկ էր: Այդ ժամանակ պարտված օսմանյան բանակը թուլացած նահանջում էր, մինչ հայկական զորքերը դեռ թարմ էին, լավ զինված ու լավ մատակարարված: Բայց, ցավոք, անվճռականությունը, դավաճանությունը եւ քաղաքական տհասությունը կամ պարզամտությունը կոտրեցին զինվորների կռվելու ցանկությունը, եւ մենք կորցրեցինք Կարսը, Արդահանը, Էրզրումը, Մամախաթունը, Բայբուրդը եւ Սարիղամիշը, որոնք թողնվեցին պարտված թուրքերին:

Վարդան Պետրոսյանի կատակերգությունը, որը պատշաճորեն վերնագրվել է «Ցմահ բանտարկյալներ», ավարտվում է հետեւյալ պատգամով. «Ո՜վ հայ ժողովուրդ, վտանգը սարերից այն կողմ չէ: Արթնացի՛ր, մի՛ քնիր եւ միայն Արարատը երազում տեսնելով մի՛ մխիթարվիր ու երազներով մի՛ օրորվիր: Ծխիր քո «Ծուխն ծխանին», միավորվի՛ր, ամփոփվի՛ր «քո բանտի»՝ քո սահմանների մեջ, քանի որ թշնամին պատրաստ սպասում է, որպեսզի զգոնության բթացման դեպքում անարգել ներխուժի «չորսուկես հայ» մնացած այս վերջին հողատարածքը»:

Սա գաղափարական ուժեղ պատգամ է՝ ուղղված մեր քաղաքագետներին, որոնք մանր-մունր վեճերով են տարված: Մինչ թշնամին դարպասների առաջ կանգնած է, դաշնակցական կուսակցությունը պահանջում է արտգործնախարար Էդվարդ Նալբանդյանի հրաժարականը՝ նույն պահանջն ուղղելով նաեւ նախագահին: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ղեկավարած ընդդիմությունը կոչ է անում տապալելու կառավարությունը՝ «կաշառակերությանը վերջ տալու համար»:

Հայաստանում այս բոլոր պատմական սցենարների կրկնության պայմաններում ինչո՞ւ ենք մեղադրում Մոսկվայի եւ Կարսի պայմանագրերը, որոնց շնորհիվ Հայաստանն ունեցավ իր այժմյան փոքրիկ տարածքը: Մինչ քեմալական կառավարությունը սահմանային հարցերով բանակցում էր Լենինի հետ, դաշնակցական կուսակցությունը տապալեց նորաստեղծ խորհրդային կառավարությանը իր 1921-ի փետրվարյան արկածախնդրությամբ, որը ոչ միայն հազարավորների կյանքը խլեց, այլեւ զրկվեց հայկական պատվիրակությանը Մոսկվայի բանակցություններին մասնակցելու իրավունքից՝ թույլ տալով երկու կողմերին (թուրքերին եւ ռուսներին) որոշելու սահմանագիծը իրենց շահերին համապատասխան:

Մինչ Ադրբեջանը զինվում է վերսկսելու համար ռազմական հակամարտությունը, մեր քաղաքագետները զբաղված են իրենց հին խաղերով: Եթե շարունակվի իրերի այս գործընթացը, Վարդան Պետրոսյանի կանխագուշակումը անհնարին չի լինելու: Այո՛, այս անգամ թշնամին ի վիճակի է լինելու «անարգել ներխուժելու եւ գրավելու «չորսուկես հայ» մնացած մեր այս վերջին հողակտորը»:

Թարգմ. Հ. Ծ.

Լիբանանահայ ձեռներեցի ուշագրավ նախաձեռնությունը

Լիբանանահայ արաբախոս հայ կաթոլիկ ձեռներեց Ժոզեֆ Պողոսը իր եղբոր՝ Աբբուդի հետ տարիներ առաջ հիմնել է «Պողոս» ՍՊԸ-ն, որն զբաղվում է ոսկու եւ թանկարժեք մյուս մետաղների միջազգային առեւտրով: Երկու եղբայրները Լիբանանի հայ կաթոլիկ համայնքի երեւելիներից են:

Եվ ահա Ժոզեֆ Պողոսը հանդես է եկել հետաքրքրական նախաձեռնությամբ. հովանավորել է ֆրանսիացի պատմաբան, Հայոց ցեղասպանության հարցերում խորագիտակ Իվ Թեռնոնի մեկ աշխատության ֆրանսերենից արաբերեն թարգմանությունը եւ դա հրատարակելով՝ անվճար տարածում է Լիբանանի արաբական գիտական, քաղաքական եւ տեղեկատվական շրջանակներում: Այս հրատարակության հանգամանքների մասին նա հետեւյալն է գրում գրքի ներածականում.

«Տարիներ առաջ Գերերջանիկ Ներսես-Պետրոս ԺԹ պատրիարքն ինձ հաղորդեց, թե վախճանյալ պապ Հովհաննես-Պողոս Բ-ն ինձ շնորհել է Ս. Գրիգոր Լուսավորչի շքանշանը, մինչդեռ ես ոչ արժանի եւ ոչ էլ պատրաստ էի նման մեծ պատվի:

Մերժեցի այդ առիթին պատշաճող հանդիսություն կազմակերպել, քանի որ դա իմ խառնվածքին անհարիր է: Եվ ահա ինձ մոտ եկավ Գեւորգ եպիսկոպոս Եղիայանը եւ ինձ հուշեց թարգմանել տալ ու հրատարակել Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ Իվ Թեռնոնի ֆրանսերեն լույս տեսած գիրքը, ինչին ուրախությամբ համաձայնությունս տվեցի:

Հեղինակը գրքի արաբերեն թարգմանության ու հրատարակության իր համաձայնությունն արդեն տվել էր մեր եկեղեցու Փարիզի հոգեւոր հովիվ Ղաբրոյան եպիսկոպոսի միջոցով, որը հեղինակին օգնել էր իր մոտ գտնվող անհրաժեշտ փաստաթղթերով:

Եվ պատահեց այնպես, որ ընդամենը մի քանի օր հետո ինձ հետ կապվեց տիկին Լաթիֆե Առնուկը՝ ինձ առաջարկելով տպագրել այս գիրքը, որն ինքն արդեն թարգմանել էր արաբերենի՝ իբրեւ իր զորակցության արտահայտությունը Հայ դատին: Նա Անարատ հղության հայ քույրերի Քամիշլիի (Սիրիա) մեր դպրոցում ֆրանսերեն էր դասավանդել: Նա Արաբ գրողների միության անդամ է:

Բարի նշան համարեցի այս զուգադիպությունը, եւ ընդառաջ գնացի՝ դրանով արտահայտելով այն կարեւորությունը, որն ունի Հայ դատն իմ կյանքում» (էջ 9):

«Մարդին-1915 թվականի ցեղասպանության վերլուծական ուսումնասիրություն» խորագրով գիրքն առաջին անգամ հրատարակվել է Փարիզում՝ «Հայ ժամանակակից պատմության կենտրոնի» կողմից՝ իբրեւ բացառիկ համար (4-րդ հատոր, 2002 թ.) իր պաշտոնական պարբերական հրատարակությունն եղող «Հայ ժամանակակից պատմության հանդեսի» («Revue d'Histoire Armenienne Contemporaine»):

Արաբերեն թարգմանությունը լույս է տեսել 2008-ի հոկտեմբերին Լիբանանի Ջունի քաղաքի «Դար Նուուման լիլ-սակաֆա» («Նուուման մշակութային հրատարակչություն») հրատարակչությունից, որի հիմնադիր՝ լիբանանցի վաստակաշատ բանաստեղծ Նուուման Նուումանը վերջին տարիներին հայ հեղինակների կամ հայությանն առնչված բազմաթիվ գրքեր է լույս ընծայել՝ հաճախ առանց որեւէ վարձատրության:

15.8 եւ 23.7 սմ չափի 431 էջ ծավալով հատորի առաջին շապիկի կոլլաժ-լուսանկարում պատկերվել են Մեծ Հայքի Աղձնիք աշխարհում գտնվող, արաբախոս հայ եւ ասորի հոծ բնակչություն ունեցած Մարդին քաղաքի համայնապատկերը, քաղաքում հայ կաթոլիկների առաջնորդարանի շենքը եւ առաջնորդ, 1915-ի նահատակ, Հռոմի ներկայիս պապ Բենեդիկտոս 16-րդի կողմից երանելի հռչակված Իգնատիոս արքեպիսկոպոս Մալոյանի լուսանկարները: Առաջաբանը (էջ 7-8) հեղինակել է ներկայումս Հռոմում գտնվող Գեւորգ եպիսկոպոս Եղիայանը:

Աշխատությունը բաղկացած է երկու գրքերից, որոնցից յուրաքանչյուրն ունի մի քանի գլուխ եւ բազմաթիվ ենթագլուխներ: Սկզբում բերված են օգտագործված աղբյուրների մասին կարեւոր նշումներ եւ այդ աղբյուրների տեսությունը: Հատորն ունի պատմական մեծ նշանակություն ունեցող հավելված, որտեղ լույս են տեսել բազմաթիվ անտիպ նյութեր՝ փաստաթղթեր, Մարդինում սպանված քրիստոնյաների անվանացանկեր, լուսանկարներ, բռնի իսլամացված հայուհիների վկայություններ եւ այլն: Հատորի գլուխներում եւս տեղ են գտել բազմաթիվ լուսանկարներ ու արժեքավոր փաստագրական նյութեր:

Հայերի կողքին, այս հատորը մեծաքանակ նյութ է պարունակում Մարդինում եւ հարակից շրջաններում յակոբիկյան, նեստորական եւ քաղդեական ասորիների ցեղասպանության մասին:

Ըստ մեր ունեցած հավաստի տեղեկությունների, այս արաբերեն թարգմանության մեկենաս Ժոզեֆ Պողոսն արդեն համարյա ամբողջովին սպառել է տպաքանակը եւ նախաձեռնել է երկրորդ հրատարակություն՝ այս անգամ արդեն հինգ հազար տպաքանակով, հրատարակությունը ողջ արաբական աշխարհի գիտական, քաղաքական եւ տեղեկատվական շրջանակներում տարածելու նպատակով:

Մեզ մնում է միայն ողջունել այս նախաձեռնությունը եւ շնորհակալություն հայտնել բոլորին՝ հեղինակին, «Հայ ժամանակակից պատմության կենտրոնին», թարգմանիչ Լաթիֆե Առնուկին, հրատարակիչ Նուուման Նուումանին, եւ, իհարկե, մեկենաս Ժոզեֆ Պողոսին:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

Մի՞թե Պակիստանը մասնատվում է

Մասնատումը նախատեսված էր Բուշի վարչակարգի «Մեծ Մերձավոր Արեւելք» ծրագրով

Մասնատման այս կանխագուշակումը երեկվա համարում արել է մոսկովյան «Պրավդան»՝ նշելով, որ 150 միլիոն բնակչություն ունեցող միջուկային տերություն Պակիստանը հայտնվել է տնտեսական եւ քաղաքական կազմալուծման շեմին, պետության գանձարանը դատարկ է, իսկ կառավարությունը ֆինանսական միջոցներ հայթայթելու ապարդյուն ջանքեր է գործադրում:

Ավելին, ըստ «Պրավդայի», Պակիստանում հետզհետե ծավալվում է իսլամ արմատականների ահաբեկչական գործունեությունը, պառակտված վիճակում է քաղաքական եւ զինվորական ընտրախավը, ուստի միջուկային զենքը կարող է անցնել ուրիշներ ձեռքը: Այնուհետեւ «Պրավդան» ավելացնում է. «Երկրում ամեն ինչ բարելավվում էր Մուշարաֆի իշխանության օրոք: 9 տարի շարունակ նա հաջողությամբ պահպանում էր Պակիստանի ամբողջականությունը, իսկ տնտեսությունը՝ բարելավում: Սակայն Մուշարաֆի գործունեությունը՝ ի նպաստ սեփական երկրի բարօրության, հակազդեցություն առաջ բերեց ԱՄՆ-ում եւ Անգլիայում: Մուշարաֆին տապալեցին, որ իշխանության բերեն Ալի Զերդարիին: Մինչդեռ Զերդարին ունի ԱՄՆ-ի դրածոյի համարում եւ պակիստանցիների մեծամասնությունը նրան չի ուզում»:

Պակիստանի մասնատման հետեւություն համար ի՞նչ հիմք է ունեցել «Պրավդա» թերթը, չգիտենք: Բայց որ Ջորջ Բուշի վարչակարգին «նոր պահպանողականների» ներշնչած «Մեծ Մերձավոր Արեւելք» ծրագիրը նախատեսում էր տարածաշրջանային 12 երկրի մասնատումը, այդ երկրների ցանկում ընդգրկված էին նաեւ Իրանը, Թուրքիան, Եգիպտոսը, Սաուդյան Արաբիան, Հորդանանը, Սիրիան, նույնիսկ փոքրիկ Լիբանանը, այդ թվում՝ միջուկային տերություն Պակիստանը, փաստ է:

Նախագահ Բարաք Օբամայի իսլամական աշխարհի հետ հարաբերությունները բարելավելու, Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքում ռազմաքաղաքական լարվածությունը թուլացնելու քաղաքականությունը էապես տարբերվում է մահմեդական երկրներին սպառնալիքների թիրախ դարձնելու եւ սանձազերծված պատերազմների միջոցով տարածաշրջանի լարվածությունը հետեւողականորեն սրելու Բուշի քաղաքականությունից:

Քանի որ Օբամայի որդեգրած կուրսը հակասում է տարածաշրջանի լարվածությունը սրելու համար տարածաշրջանային երկրներին մասնատելու կամ մասնատման սպառնալիքի առջեւ կանգնեցնելու, այսինքն՝ Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքի քաղաքական քարտեզը ձեւափոխելու քաղաքականությանը, որը փաստորեն ձախողված է, ուստի միանգամայն տրամաբանորեն ԱՄՆ-ում կատարված իշխանափոխությունը Վաշինգտոնի օրակարգից պետք է դուրս մղեր «Մեծ Մերձավոր Արեւելք» ծրագիրը:

Հարցը, սակայն, սոսկ ծրագրի Վաշինգտոնի օրակարգից դուրս մղումը չէ, (դա օրինաչափ էր, քանի որ Բուշի վարչակարգի տարածաշրջանային քաղաքականությունը ընդամենը անհաջողություններ է արձանագրել Իրաքում, Աֆղանստանում, Պաղեստինում, Լիբանանում, ինչպես նաեւ Իրանի եւ Սիրիայի ռազմական ներխուժման մշտական սպառնալիքի տակ պահելու հարցերում), այլ կառավարման տարիներին ռազմավարական ավանդական դաշնակիցների հետ ԱՄՆ-ի հարաբերությունների աննախադեպ սրումը:

Ի դեպ, թալիբները եթե ոչ ավանդական, ապա տարածաշրջանում ԱՄՆ-ի կարեւորագույն հենասյուներից են եղել: Թերեւս պատահական չէր, որ նրանց Աֆղանստանում իշխանության էր բերել Վաշինգտոնը: Ներկա պահին ԱՄՆ-ը պատերազմում է թալիբների հետ, ավանդական դաշնակից Պակիստանում նա կորցրել է դիրքերը, մտահոգված է, որ կորցնի Պակիստանին: Թուրքիան լուրջ տարաձայնությունների մեջ էր ԱՄՆ-ի հետ, ուստի Վաշինգտոնը դեռեւս Բուշի օրոք կասկածի տակ էր դրել թուրքական պետության հետ ռազմավարական հետագա համագործակցության նպատակահարմարությունը: Ինչ վերաբերում է Եգիպտոսին եւ Սաուդյան Արաբիային, այս երկրներում նույնիսկ իշխող վարչակարգերն են հակադրվում Վաշինգտոնին, էլ չենք խոսում բնակչության մասին, ոչ էլ Իրանի եւ Սիրիայի, որոնք սառնասիրտ քաղաքականությամբ կարողացել են չեզոքացնել ամերիկյան ներխուժման բոլոր սպառնալիքները:

ԱՄՆ-ի հետ տարաձայնությունների մեջ մտնելու համար տարածաշրջանային երկրները, այն էլ մեծապես դաշնակից, պետք է լուրջ պատճառներ ունենային: Թերեւս այդ պատճառը տվյալ երկրների «Մեծ Մերձավոր Արեւելք» ծրագրով նախատեսվող մասնատումն էր: Ըստ երեւույթին, պետք է դրանով պայմանավորել Պակիստանի մասնատման «Պրավդայի» կանխագուշակումը: Ի դեպ, Թուրքիայում ընդդիմությունը նույնպես մասնատման կանխատեսումներ է անում, պայմանավորելով մասնատումը վարչապետ Էրդողանի քրդական հիմնախնդրի կարգավորման նախաձեռնությամբ, իսկ նախաձեռնությունը՝ պաշտոնական Վաշինգտոնի պահանջով:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Ռոսնեֆտը» աբխազական նավթ կարդյունահանի

Մեկ տարի առաջ՝ օգոստոսի 26-ին Ռուսաստանը, օգոստոսյան ռուս-վրացական պատերազմից քիչ անց, հայտարարեց, որ ճանաչում է Հարավային Օսիայի եւ Աբխազիայի անկախությունը: Այս տարի այդ նույն օրը Վրաստանի արտգործնախարար Գրիգոլ Վաշաձեն կմեկնի Էստոնիա, որտեղ Էստոնիայի իր գործընկերոջ հետ նախատեսվում է ստորագրել «տեղեկատվական հռչակագիր» Թբիլիսիի եւ Տալլինի միջեւ:

«Գրուզիա օնլայն» կայքէջի փոխանցմամբ, փաստաթղթի նպատակն է համատեղել ջանքերը «հետխորհրդային տարածքում ռուսական էքսպանսիայի դեմ»:

Հետաքրքրական է, որ հակառուսական տրամադրությունների այսօրինակ շեշտադրումը Վրաստան-Էստոնիա հարաբերություններում դժգոհություններ է առաջացրել Վրաստանի ներսում, օրինակ, ի դեմս Վրաստանի խորհրդարանի նախկին խոսնակ, ներկայիս նախագահի նախկին զինակից Նինո Բուրջանաձեի: Վերջինս համոզմունք է հայտնել, թե նման փաստաթղթի ստորագրումը միայն կվատթարացնի Ռուսաստանի հետ Վրաստանի հարաբերությունները, մինչդեռ, ըստ Բուրջանաձեի, ժամանակն է վերականգնելու երկու պետությունների խզված հարաբերությունները:

Եվ մինչ Վրաստանը հակառուսական դրսեւորումներում Էստոնիայի հետ տեղեկատվական հռչակագիր ստորագրելու նախապատրաստման մեջ է, Աբխազիայում մեկ այլ իրադարձություն են նախապատրաստում: Մասնավորապես, ռուս-աբխազական հարաբերությունները հաստատապես անցնում են զարգացման ուղիով՝ արդեն անդրադառնալով նավթարդյունաբերությանը:

Ռուսաստանյան լրատվամիջոցների տեղեկացմամբ, Աբխազիայի ղեկավար Սերգեյ Բաղապշը հայտարարել է, որ Աբխազիան համաձայնագիր կստորագրի «Ռոսնեֆտ» ընկերության հետ՝ նավթի արդյունահանման առնչությամբ: Համաձայն հրապարակումների, որոնցից առատորեն մեջբերումներ են արել վրացական էլեկտրոնային կայքէջերը, Բաղապշը հայտարարել է, թե գուցե նավթի արդյունահանումը բացասաբար անդրադառնա զբոսաշրջության վրա, սակայն քանի որ մի շարք ամերիկյան կազմակերպություններ նավթի արդյունահանմամբ են զբաղված Սեւ ծովի վրացական առափնյա հատվածում, նաեւ բուլղարական, ռումինական, թուրքական ափերին, ուրեմն դա կարող էր արվել նաեւ աբխազական հատվածում:

Ա. Հ.

«Աֆղանստանը նոր Վիետնա՞մ Օբամայի համար»

Այս հարցադրումը կատարել է «Նյու Յորք թայմս» թերթը, մեկնաբանելով Աֆղանստանի նկատմամբ ԱՄՆ նախագահի որդեգրած քաղաքականությունը: Մեկնաբանության մեջ մասնավորապես նշվում է. «Երկրի ներսում իրականացվող բարեփոխումների, իսկ նրա սահմաններից դուրս՝ Աֆղանստանում ծավալվող պատերազմի հարցերում Օբաման անորոշությունների առջեւ է կանգնել: Անորոշությունների առումով նա նմանվում է նախկին նախագահներից Ջոնսոնին: Ինչպես հայտնի է, Ջոնսոնը ներսում ամերիկյան հասարակությանը վերակառուցելիս դրսում պատերազմում էր Վիետնամի հետ»: Վերջում ամերիկյան թերթը հիշեցնում է, որ Վիետնամի պատերազմին մասնակցել է 500 հազար ամերիկացի զինծառայող, իսկ Աֆղանստանում ծառայողների թիվը 68 հազար է:

Հ. Չ.

Յապոնչիկը որպես Ռուսաստանի քրեական իրողության հայելի

Կարելի է կասկածել, թե Ռուսաստանում դաշնային մակարդակով որեւէ բարձրաստիճան չինովնիկի դեմ մահափորձը տեղի լրատվամիջոցներում կառաջացներ այնպիսի աժիոտաժ, ինչպիսին նկատվեց քրեական աշխարհի «լեգենդար» ներկայացուցիչ, «օրենքով գող» Վյաչեսլավ Իվանկովի՝ Յապոնչիկի դեմ կատարված սպանության փորձի կապակցությամբ: Լայնորեն ազդարարվեցին միջադեպի տեխնիկական մանրամասնությունները, տուժածի առողջական վիճակի վայրիվերումները, վերհիշվեց նրա «պանծալի» անցյալը, շռայլ կանխագուշակումներ արվեցին կատարվածի հետեւանքով գողական աշխարհում ակնկալվող «լայնածավալ» բախումների շուրջը եւ այլն, եւ այլն:

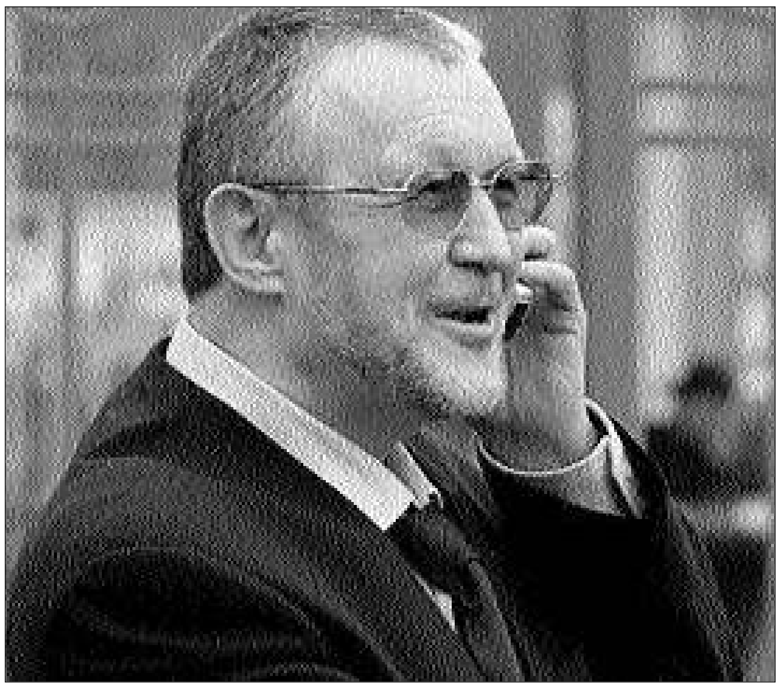

15-20 տարի առաջ Յապոնչիկը Ռուսաստանի ամենահայտնի եւ ամենաազդեցիկ քրեական լիդերներից էր, ի տարբերություն իր նման շատ այլ «հեղինակությունների»՝ նրան հաջողվեց ողջ մնալ հին ու նոր սերնդի բանդիտների միջեւ ազդեցության ոլորտների համար մղվող արյունահեղ պատերազմների ընթացքում: Որոշ իմաստով նա նույնիսկ դարձել էր քաղաքական դեմք: Համենայն դեպս, երբ Յապոնչիկը 1992 թվականին վաղաժամկետ դուրս եկավ բանտից, որտեղ նա հայտնվել էր թալանի, զենք կրելու եւ թմրամիջոցների մատակարարումների համար, նրա ազատման օգտին միջնորդել էին նշանավոր ակնաբույժ Սվյատոսլավ Ֆյոդորովը, երգիչ ու բիզնեսմեն Իոսիֆ Կոբզոնը եւ, որ նույնիսկ զավեշտական է հնչում, աչքի ընկնող իրավապաշտպան Սերգեյ Կովալյովը: Բանն այն է, որ այն ժամանակների որոշ մտավորական խավեր Իվանկովին դարձրել էին խորհրդային վարչակարգի դեմ պայքարի... առաջամարտիկ: Իրականում այդ «մտավորականները» պարզապես տարբեր առիթներով օգտվում էին նրա հիրավի հզոր քրեական ու ֆինանսական աջակցությունից: Ռուսական մամուլում նույնիսկ հրապարակումներ երեւացին, որ իշխանությունները, իբր, նրան ժամանակին օգտագործել են որոշ լկտիացած հրեա օլիգարխների սանձահարելու համար:

Ըստ երեւույթին, Յապոնչիկի դեմ ներկա մահափորձը իրոք վկայում է խորհրդային շրջանի քրեական աշխարհի «ընտրախավը» կազմող «օրենքով գողերի» ազդեցության շարունակվող թուլացումը. խորհրդային բանտային համակարգում ձեւավորված կազմակերպված հանցավորությունը խոր էվոլյուցիա է ապրում: «Օրենքով գողերն» ունեին գողական պատվի «օրենսդրություն», որով այլեւայլ «կանոնակարգումների» հետ մեկտեղ բացառվում էր, օրինակ, որեւէ կոնտակտ իշխանության, իրավապահ մարմինների հետ: Հանցագործների նոր սերունդը չունի ոչ մի «սրբություն» ու ավանդույթ, եւ Յապոնչիկի դեմ ոտնձգությունը զգուշացնում է, որ «անձեռնմխելիներ» արդեն չկան: Կազմակերպված հանցախմբերի ներկայիս լիդերներին խորթ չէ նույնիսկ որպես պատկառելի բիզնեսմեններ, հասարակական գործիչներ, բարեգործներ ներկայանալը: Ի տարբերություն «պրիմիտիվ» «օրենքով գողերի», սրանք գերադասում են կնճռոտ հարցերը լուծել ոչ այնքան ավտոմատի, որքան փաստաբանների, դատարանների (եթե պետք է, նույնիկ միջազգային) միջոցով:

Նշված միջադեպի հետ կապված արժեր ուշադրություն դարձնել մի պարագայի՝ այն կարող է առաջացնել հակակովկասյան տրամադրությունների նոր ալիք: Ռուսաստանում ծայրահեղ սրվել է երկու խոշորագույն քրեական կլանների հակամարտությունը, որոնք գլխավորում են ծագումով քուրդ Ասլան Ուսոյանը («Դեդ Հասան») եւ վրացի Տարիել Օնիանին («Տարո») (ի դեպ, վերջերս Մոսկվայում գնդակահարված «օրենքով գող» Ալիկ Սոչինսկին (Մինասյան) հարում էր Դեդ Հասանի կլանին): Ահա եւ, որոշ քրեափորձագետների կարծիքով, Ռուսաստանում պայքար է ծավալվել քրեական աշխարհի «սլավոնացման» համար: Ռուսական թերթերը հատուկ առանձնացնում են, որ «օրենքով գողերի» գերակշիռ մեծամասնությունը վրացիներ են, քիչ չեն նաեւ հայերը, եւ այդ խաժամուժը ապրում ու հանցավոր գործունեությամբ է զբաղվում հենց Ռուսաստանում, այլ ոչ թե իրենց «պատմական» հայրենիքում: Եվ այս հանգամանքը չարացնում է տեղական հանցախմբերի պարագլուխներին: Հավաստվում է, որ Յապոնչիկը մշտապես իր «բարկությունն» է հայտնել ստեղծված իրավիճակից: Այս կապակցությամբ չի բացառվում նաեւ այն վարկածը, ըստ որի «սլավոններին» հատկապես նյարդայնացնում էր խոշոր սկանդալներից հետո նորերս փակված մոսկովյան «Չերքիզովսկի» շուկան, որտեղ տերուտնօրինություն էին անում կովկասցիները: Եվ միլիարդների հասնող ապօրինի եկամուտները չէին կարող չգրգռել բնիկ «յապոնչիկների» ախորժակն ու ագահությունը: Իսկ եթե չես կարող դրանց տիրանալ, ապա գոնե փորձիր թշնամուդ զրկել սնուցիչ երակներից:

Բնականաբար, կազմակերպված հանցավորության թեմայով նման խոսակցությունից հետո օրինական հարց է առաջանում՝ ինչո՞ւ Ռուսաստանի իրավապահ մարմինները պատշաճ պայքար չեն ծավալում էթնիկական եւ առհասարակ բոլոր հանցագործ խմբավորումների դեմ: Ահա թե ինչ է ասում այս առնչությամբ ամերիկացի մի քրեագետ պրոֆեսոր. «Պատճառը կոռուպցիան է իշխանության իրավապահ եւ մյուս մարմիններում, ընդ որում՝ ամենաբարձր մակարդակով: Եթե իրավապահ մարմինները ամբողջությամբ կոռումպացված են, եթե չկան կազմակերպված հանցավորությանը հակահարված տալու ընդունակ քաղաքացիական ու քաղաքական կառույցներ, եթե դատական համակարգը անընդունակ է ընդունելու անկախ վճիռներ, ապա դրանց ամբողջությունն էլ բարենպաստ հող է ստեղծում կազմակերպված հանցախմբերի գործունեության համար: Հնարավոր չէ լրիվ ձերբազատվել կոռուպցիայից, սակայն այդ երեւույթը կարելի է վերահսկել»:

Ասում են՝ ինչպիսին իշխանությունն է, այնպիսին էլ քրեական աշխարհը:

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մոսկվա

AZG NEW 6.QXD 8/24/2009 10:13 PM Page 1

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ոչ ոք չի կարող խամրեցնել չեքիջյանական մոգական փայտիկի ուժն ու փայլը

Ոչ կարդացել էի, ոչ էլ գիտեի «Ազատամտություն» օրաթերթի գոյության մասին, երեւի լավը դա էր:

Մարդու համար ամենաթանկը իր անունն ու հեղինակությունն են, որոնք ձեռք են բերվում տարիների բազմաչարչար աշխատանքի շնորհիվ: Ցավալի է, որ անառարկելի հեղինակություն, իր կենդանության օրոք իրոք լեգենդ դարձած մաեստրոյի, երգչախմբային արվեստի երախտավորի մասին գրվում են այնպիսի տողեր, որ կարդալիս նողկանք ես զգում:

Մի՞թե հայ մարդը, կարող է այդչափ երախտամոռ լինել:

Ամենեւին էլ միտք չունեինք պատասխանելու ձեր, այսպես կոչված, «ազատամտությանը», եթե չլիներ չեքիջյանական արվեստի բազմահազար երկրպագուների վրդովմունքը:

Դուք գրում եք դասական գործի մասին, որին ընթերցողը ծանոթ է «**Ազգ**» թերթի հրապարակումներից, եւ գիտենք, որ հոգուս Չեքիջյանի արդարացիորեն կայացրած դատավճռի շնորհիվ վերջ տրվեց բոլոր տեսակի խարդավանքներին ու բամբասանքներին: Ինչ վերաբերում է փորձասենյակին, ապա այն կառուցված է, կահավորված ու լիարժեք ծառայում է իր նպատակին (թող չար ու նենգամիտ մարդիկ փոքր էքսկուրսիա կատարեն ու կհամոզվեն խոսքերիս ճշմարտության մեջ):

Գրում եք, իբր, ակադեմիական երգչախմբում շարք կանգնած հարյուր հոգուց երեքից հազիվ մեկն է երգում, ու թե «չերգողների» ֆոնոգրաման կապելլայի պարագայում կենդանի մարդիկ են: Դա անհեթեթ ու ծիծաղելի փաստարկ (բամբասանք) համարեցին կապելլայի երգիչները: Ասում եք, Չեքիջյանի համար միեւնույն է, թե 30 տարվա պրոֆեսիոնալ ես ու անգիր գիտես ամբողջ ռեպերտուարը, թե 3 ամսվա աշխատող, կա «բոլորի հավասարության» չեքիջյանական մոտեցումը, որն արտահայտվում է նաեւ աշխատավարձի ձեւով: Բայց չեք էլ մտածել, որ ժխտելով ինքներդ ձեզ (չէ՞ որ գրում եք՝ Չեքիջյանի մոտ տեղ ունեն ծանոթություն, փող, բարեկամություն ունեցողները, եւ հետո գրում եք 3 ամսվա աշխատողի մասին եւ միաժամանակ նշում եք, որ Չեքիջյանի ամենակործանարար քայլերից մեկը սերնդափոխություն չապահովելն էր), մեկ անգամ եւս բարձրացնում եք հարգարժան մաեստրոյին: Այո՛, իմացած եղեք, մաեստրոյի համար հավասար են երգչախմբի բոլոր անդամները: Մաեստրո Չեքիջյանի համար կարեւոր են կարգապահությունն ու պարտաճանաչությունը, յուրաքանչյուր երգչի լուրջ վերաբերմունքը իր աշխատանքի, երգարվեստի նկատմամբ:

Ինչ վերաբերում է աշխատավարձին, ապա դրույքաչափերը սահմանվում են համապատասխան նախարարության կողմից, իսկ երգիչները, ըստ կնքված պայմանագրի, երկկողմ փոխադարձ համաձայնությամբ են աշխատում կապելլայում:

Այն մասին, թե մաեստրոն անվճար աշխատանքի է վերցնում մարդկանց, խոստումներով, թե տեղ բացվելուն պես կվարձատրի, շահագործում է ու հետո ցույց տալով դուռը, աշխատանքի է ընդունում նոր, առավել ձեռնտու մեկին, զավեշտալի է: Գրում եք՝ Չեքիջյանը շահագործում է մարդուն: Այդ որտե՞ղ, սեփական հողակտորո՞ւմ, առանձնատա՞նը, թե՞ իր անձնական նկատառումներով է անվճար աշխատեցնում ինչ-որ մեկին: Անհարմար է:

Տեղյակ չե՞ք, որ ըստ սահմանված կարգի, ինչ բնագավառում էլ լինի, գոյություն ունի փորձաշրջան, որը աշխատողը պետք է անցնի: Ու եթե աշխատողը չի բավարարում այդ ընթացքում գործատուի սահմանած պահանջները, ուրեմն պետք է հրաժեշտ տա:

Այնպիսի մաղձով եք նշում, որ մեր կապելլան աշխարհում ամենագեղեցիկն է: Այո՛, ամենագեղեցիկն է, ու մենք հպարտանում ենք մեր ակադեմիական երգչախմբով: Իսկ թե ինչպես կկանգնեն երգիչները ու կբաշխվեն ձայները, դա ոչ մեկի իմանալիքը չէ, որոշողը մաեստրոն է (թերեւս, անհեթեթ է ձեր այն գրաֆը, որ տենորն, ալտն ու սոպրանոն չեն հաջորդում միմյանց):

Գրում եք՝ տարիների հետ մաեստրոյի համբավը շարունակեց աճել: Իհարկե, պիտի աճեր: 48 տարի շարունակ մաեստրոն ջանասիրությամբ, մեծ եռանդով ու սիրով է ղեկավարում կապելլան, արժանանալով երաժշտական հասարակայնության, կառավարության բարձր գնահատանքին: Ինչո՞ւ եք վատ զգում դրանից:

Կապելլան ու մաեստրոն ժողովրդի, հասարակության մեջ մեծ հեղինակություն են վայելում: Ժողովուրդը սիրում ու հպարտանում է մաեստրո Չեքիջյանի աշխատունակությամբ, երկարակեցությամբ:

Չեքիջյանը չի ծերանում եւ չի էլ ծերանա: Գաղտնիքն այն է, որ մաեստրոյի հոգում կուտակված չարություն, նենգություն չկա: Նա ծառայում է բարուն, գեղեցիկին: Չեքիջյանը կերտել ու կերտում է մարդկային ներաշխարհը հարստացնող բարձր մշակույթ:

1999 թ. Շվեյցարիայի հյուրախաղերն եք հիշատակում՝ գրելով, որ երկու հոգի երգչախմբից չվերադարձան, ու Չեքիջյանը հանգիստ էր, քանզի անկախությունից հետո մաեստրոն պատասխանատվություն չէր կրում չվերադարձողների համար:

Ի գիտություն ձեզ նշենք, որ մաեստրոն ցավով է արձագանքում այդ փաստին, քանի որ իրենց բազմաթիվ շրջագայությունների ընթացքում դա միակ դեպքն էր, երբ արտակարգ ձայնային տվյալներով երգիչն այլեւս չի վերադարձել: Ինչ վերաբերում է երկրորդ երգչին, ապա նա հյուրախաղերից 3 ամիս անց վերադարձել եւ այժմ էլ աշխատում է կապելլայում, կարող եք ճշտել:

Գրում եք՝ ամերիկյան հյուրախաղերից առաջ մաեստրոն ստուգատես է անցկացնում: Է, լա՛վ է անում: Ո՞ւմ է խանգարում: Ի՞նչ է պատահել, ինչո՞ւ եք խառնվել իրար:

Հայրենիքում որեւիցե պատասխանատու միջոցառում կազմակերպելիս, անշուշտ, ընտրվում են լավագույններից լավագույն համույթներն ու անհատ կատարողները, իսկ կապելլայի պարագայում արգելվա՞ծ է, ի՞նչ է (եւ այն էլ ձեր իսկ նշած տնտեսական ճգնաժամի ներկայիս պայմաններում):

Առանց խղճի խայթի ու պատկառանքի զգացումի գրում եք, իբր, Չեքիջյանը հիշողությունն ու լսողությունը կորցրած ղեկավարում է կապելլան: Անգամ ամենաասուր երաժշտաքննադատը իրեն թույլ չէր տա (եթե անգամ դա իրականությանը համապատասխաներ) նման տողեր գրել: Իսկ մենք հակված ենք կարծելու, որ վերջին շրջանում դուք երբեւիցե չեք եղել մեծարգո դիրիժորի ղեկավարած համերգներին, գոնե կտեսնեիք, որ մաեստրո Չեքիջյանը առանց պարտիտուրայի է ղեկավարում ողջ համերգային ծրագիրը: Ձեր նողկալի զրպարտություններով ինչի՞ եք ուզում հասնել: Իր գործունեության 48 տարիների ընթացքում 4000 համերգ ղեկավարած (այդ թվում՝ 813 համերգ միայն արտերկրի բեմերում) մաեստրո Հովհաննես Չեքիջյանին համակրել են այնպիսի մեծություններ, ինչպիսիք են՝ Շոստակովիչը, Արամ Խաչատրյանը, Կոգանը, Բրավինսկին, Ռոժդեստվենսկին, Տակտակիշվիլին, Արխիպովան, Ֆեդոսեեւը, Բաշմետը եւ էլի շատ ու շատ ուրիշներ:

Որ չեք համակրում Չեքիջյանին, դա ձեր խնդիրն է, բայց որ ձեզ թույլ եք տալիս գրել, թե Չեքիջյանը հանճարեղ դիրիժոր չէ ու երբեք էլ չի եղել, դա արդեն...

Մեր ազգը իր մեծերին գնահատել ու սիրել գիտի: Յուրահատուկ ակնածանք ու հարգանք ենք տածում հայի անունը բարձր պահողների հանդեպ:

Ոչ ոք ու ոչինչ չի կարող բռնանալ մարդկային հոգուն: Մեր սերը, նվիրումը չեքիջյանական արվեստին անբռնազբոսիկ է: Ու ոչինչ չի կարող խամրեցնել չեքիջյանական մոգական փայտիկի ուժն ու փայլը:

Չեքիջյանը մշտնջենապես մտավ հայ, նաեւ համաշխարհային երգարվեստի պատմության մեջ: Հպարտ ենք, որ նա մերն է ու ողջ հողագնդի երաժշտասեր հասարակությանը:

ՀԱՍՄԻԿ ՇՈՒՇՈՅԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Քունդակչյանի լուսանկարների անհատական ցուցահանդեսը՝ սեպտեմբերին

ՀԲԸՄ-ի հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ կազմակերպության Փասադենայի (Գլենդել) մասնաճյուղի Ալեք Մանուկյան կենտրոնում սեպտեմբերի 11-13-ը տեղի է ունենալու միջազգային ճանաչման արժանացած ֆոտոլրագրող Հարրի Քունդակչյանի լուսանկարների ցուցահանդեսը՝ հեղինակի մասնակցությամբ:

Հիշեցնենք, որ Քունդակչյանը աշխատակցել է ամերիկյան ամենահայտնի եւ ամենահեղինակավոր թերթերին, լուսանկարել իրադարձություններ աշխարհի ամենաթեժ կետերում եւ արժանացել բազմաթիվ մրցանակների:

Հ. Ծ.

Տրետյակովյան պատկերասրահի կտավները կցուցադրվեն օդանավակայանում

Հասարակության եւ զբոսաշրջիկների ուշադրությունը գրավելու նպատակով Տրետյակովյան պատկերասրահը մտադրվել է ցուցադրություն կազմակերպել ռուսական ամենամեծ օդանավակայաններից մեկում՝ «Դոմոդեդովոյում»: Առաջին ցուցադրությունը, որ նախատեսված է անցկացնել սեպտեմբերի 7-ին, նվիրված կլինի ռուսական ավանգարդ նկարչությանը: Երկրորդ ցուցադրության ժամանակ հանդիսատեսը կծանոթանա Միխայիլ Լարոնինի եւ Նատալյա Գոնչարովայի ստեղծագործություններին, իսկ եզրափակիչ ցուցադրությանը՝ «Արվեստի աշխարհ» խորագրով, կներկայացվեն Սերգեյ Դյագիլեւի աշխատանքները: Ինչպես հայտնում է «ՌԻԱ նովոստի» գործակալությունը, հիմնականում կցուցադրվեն կտավների պատճենները: «Նպատակն է, կարողանանք գրավել ոչ միայն ռուս հասարակության, այլեւ զբոսաշրջիկների ուշադրությունը, եւ նրանք այցելեն պատկերասրահ: Դեռ ոչ մի օդանավակայանում ցուցադրություն չի կազմակերպել: Սա կարելի է համարել նաեւ մշակութային լուրջ քաղաքականություն: Զբոսաշրջիկները Ռուսաստանի մասին առաջին պատկերացումը կկազմեն արվեստի, նկարչության շնորհիվ», նկատում է նախագծի տնօրեն Իրինա Լեբեդեւան:

Հ. Հ.

Ֆիլմ Ջիմի Հենդրիքսի մասին

Legendary Pictures կինոստուդիան մտադրվել է ֆիլմ նկարահանել 20-րդ դարի ամենահայտնի ռոք երաժիշտներից մեկի՝ Ջիմի Հենդրիքսի մասին: Նախագծի պրոդյուսերն է Թոմաս Թուլլը, որը հայտնի երաժիշտներին նվիրված վավերագրական նախագծեր իրականացնելու հսկայական փորձ ունի: Մասնավորապես հաջողությամբ են պսակվել Led Zeppelin եւ U.2 երաժշտական ռոք խմբերին նվիրված ֆիլմերը:

Սա Հենդրիքսի կյանքը ժապավենին արտացոլելու առաջին փորձը չի եղել: Տարբեր տարիներ գլխավոր հերոսին ցանկացել են մարմնավորել բազմաթիվ ռոք երաժիշտներ, օրինակ՝ Լենի Կրավիցն ու Անդրեյ Բենջամինը: Սակայն ամեն անգամ ֆիլմի պրոդյուսերները չէին կարողանում համաձայնության գալ Experience Hendrix հիմնադրամի հետ, եւ անընդհատ ձգձգվում էին ֆիլմի նկարահանման աշխատանքները:

Այս անգամ էլ Legendary Pictures կինոստուդիայի ու Hendrix հիմնադրամի միջեւ ծագել են մի շարք խնդիրներ. կինոստուդիայի ղեկավարությունը հայտարարել է, որ ֆիլմի նկարահանման աշխատանքները կսկսվեն իրավաբանական մի շարք հարցեր լուծելուց հետո:

Experience Hendrix հիմնադրամին է պատկանում Ջիմի Հենդրիքսի թողած հսկայական երաժշտական ժառանգությունը տնօրինելու իրավունքը: Կազմակերպությունը, որ ղեկավարում են Հենդրիքսի հարազատները, մտադրվել է թողարկել հռչակավոր կիթառահարի ստեղծագործությունները CD եւ DVD տարբերակով: DVD-ում ներկայացված կլինի նրա իրական շոուն: Ավելի քան մեկ ամիս նկարահանման հսկայական խումբը նկարահանում էր Հենդրիքսի կյանքը՝ նաեւ փետրվարի 18-ին եւ 24-ին Լոնդոնի «Ալբեր հոլս» դահլիճում տեղի ունեցած համերգները:

Բացի դրանից, հիմնադրամը մտադիր է աշնանը թողարկել Հենդրիքսի երգերից բաղկացած երկու ձայնասկավառակ: Երաժշտի քրոջ՝ Ջենի Հենդրիքսի վստահեցմամբ, ընտանեկան արխիվում կան հանրությանն անծանոթ բազմաթիվ երգեր, ձայնագրություններ: Այժմ ընթանում են Հենդրիքսի վերջին համերգների թվայնացման աշխատանքները:

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Արոնյանն ընդհանուր հաշվարկով առաջին տեղում է

Ջերմուկում լավագույնը Վասիլի Իվանչուկն էր

Ջերմուկում ավարտվեց շախմատի Գրան պրիի մրցաշարի նախավերջին՝ 5-րդ փուլը: Մասնակիցների տեղերի վերջնական բաշխման վրա մեծ ազդեցություն ունեցան վերջին երկու տուրերում գրանցված արդյունքները:

12-րդ տուրում բոլորի ուշադրության կենտրոնում Լեկոյի եւ Արոնյանի մրցավեճն էր, որում հայ շախմատիստը խաղում էր սեւերով: Հաղթելու դեպքում Արոնյանը կգլխավորեր աղյուսակը: Սակայն դա նրան չհաջողվեց: Գրանցվեց ոչ-ոքի: Հաշտություն կնքեց նաեւ մյուս առաջատարը՝ Վասիլի Իվանչուկը՝ միավորը կիսելով Դմիտրի Յակովենկոյի հետ: Իսկ առաջատարներից 3-րդը՝ Ռուստամ Կասիմջանովը սպիտակներով անսպասելիորեն զիջեց Բորիս Գելֆանդին: Կամսկին հաղթեց Էլյանովին, Ալեքսեեւ-Բաքրո, Չեպարինով-Կարյակին, Ինարկիեւ-Հակոբյան պարտիաներն ավարտվեցին ոչ-ոքի:

Այսպիսով, ավարտական տուրից առաջ Իվանչուկն ու Լեկոն 7,5-ական միավորով գլխավորում էին աղյուսակը, իսկ Արոնյանը, Ալեքսեեւը, Կասիմջանովն ու Գելֆանդը նրանցից հետ էին մնում միայն կես միավորով: Այնպես որ պայքարի լարվածությունը հասել էր գագաթնակետին:

13-րդ տուրում համեմատաբար հեշտ էր Արոնյանի խնդիրը, որի մրցակիցը հետնապահ Էռնեստո Ինարկիեւն էր: Արոնյանը սպիտակներով հաղթեց ու վաստակեց 8 միավոր: Նույնքան միավոր վաստակեց նաեւ Բորիս Գելֆանդը՝ շահելով Լեկոյի հետ սկզբունքային մրցավեճը: Հաղթողի հարցը պետք է վճռվեր Վլադիմիր Հակոբյանի եւ Վասիլի Իվանչուկի մրցավեճում: Հակոբյանին ոչ միայն չհաջողվեց մրցաշարում անդրանիկ հաղթանակը տոնել, այլեւ պարտություն կրեց, ինչը հնարավորություն ընձեռեց Իվանչուկին դառնալ Ջերմուկի մրցաշարի հաղթող: Էլյանով-Կասիմջանով, Կարյակին-Կամսկի, Բաքրո-Չեպարինով, Յակովենկո-Ալեքսեեւ պարտիաներն ավարտվեցին ոչ-ոքի:

Այսպիսով, մրցաշարի մասնակիցները հետեւյալ կերպ դասավորվեցին մրցաշարային աղյուսակում. 1. Վասիլի Իվանչուկ՝ 8,5, 2-3. Լեւոն Արոնյան, Բորիս Գելֆանդ՝ 8-ական, 4-6. Ռուստամ Կասիմջանով, Պետեր Լեկո, Եվգենի Ալեքսեեւ՝ 7,5-ական, 7. Սերգեյ Կարյակին՝ 7, 8. Պավել Էլյանով՝ 6,5, 9-10. Էթիեն Բաքրո, Գատա Կամսկի՝ 6-ական, 11-12. Դմիտրի Յակովենկո, Վլադիմիր Հակոբյան՝ 5-ական, 13. Էռնեստո Ինարկիեւ՝ 4,5, 14. Իվան Չեպարինով՝ 4 միավոր:

Լեւոն Արոնյանն այս մրցաշարում ընդհանուր առմամբ լավ հանդես եկավ: Նա կրեց ընդամենը 2 պարտություն Ռուստամ Կասիմջանովից եւ Պավել Էլյանովից: Մնացած 11 պարտիաներում Լեւոնը տոնեց 5 հաղթանակ, 6 պարտիա ավարտեց ոչ-ոքի: Քանի որ Արոնյանը հաղթող էր ճանաչվել Գրան պրիի նախորդ երկու մրցաշարերում՝ վաստակելով 360 միավոր, ուստի Ջերմուկում ցույց տված արդյունքը լիովին բավարար էր ընդհանուր հաշվարկով 1-ին տեղը զբաղեցնելու եւ մյուս տարի կայանալիք աշխարհի չեմպիոնի կոչման հավակնորդների մրցաշարին մասնակցելու իրավունք ստանալու համար: Իսկ ահա Վլադիմիր Հակոբյանն իր հնարավորություններից շատ ցածր հանդես եկավ՝ այդպես էլ չճաշակելով հաղթանակի բերկրանքը: Նա 10 պարտիա ավարտեց ոչ-ոքի, 3-ում պարտվեց:

ՖՈՏՈԼՈՒՐ

Մրցաշարի ավարտից հետո կայացավ փակման հանդիսավոր արարողությունը, որին ներկա էր հանրապետության նախագահ, շախմատի Հայաստանի ֆեդերացիայի նախագահ **Սերժ Սարգսյանը**: Ողջունելով շախմատիստներին եւ հանդիսության մասնակիցներին, Սերժ Սարգսյանը մասնավորապես նշեց հետեւյալը. «*Այսօր մենք ավարտեցինք Գրան պրիի ջերմուկյան փուլը: Կյանքում նույնիսկ ամենահետաքրքրական եւ հաճելի պահերն են ունենում իրենց ավարտը: Ուրախ եմ, որ Ջերմուկում ծավալվեց համառ ու լարված պայքար: Մրցաշարը շախմատային տոն էր ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ ողջ աշխարհի շախմատասերների համար: Շնորհակալություն եմ հայտնում ՖԻԴԵ-ին, անձամբ պարոն Իլյումժինովին, այստեղ ներկա ՖԻԴԵ-ի ղեկավարությանը՝ համագործակցության համար: Երախտագիտություն եմ հայտնում մրցաշարի մասնակից հիանալի շախմատիստներին, ովքեր իրենց գեղեցիկ խաղով շուք հաղորդեցին այս առաջնությանը: Շնորհակալ եմ նաեւ մրցավարներին, կազմակերպիչներին, բոլոր նրանց, ովքեր աջակցեցին պատշաճ մակարդակով անցկացնել մրցաշարը: Մեզ բոլորիս միավորել եւ միավորում է մի բան՝ սերը դեպի շախմատը: Այդ միավորումը միշտ էլ տալիս է ցանկալի արդյունք:*

Հրաժեշտից առաջ ցանկանում եմ հաջողություն մաղթել մեր ուժեղագույն գրոսմայստերներին: Այն, ինչ նրանց չհաջողվեց իրականացնել Ջերմուկում, թող հաջողվի հետագայում: Վստահ եմ, որ ձեր լավագույն պարտիաները դեռեւս առջեւում են: Դուք պարտավոր եք ուրախացնել մեզ բոլորիս, ցուցադրել գեղեցիկ խաղ, որովհետեւ առանց գեղեցիկ շախմատի մենք հոգեպես ավելի աղքատ կլինեինք: Սրտանց շնորհավորում եմ մրցաշարի հաղթողին՝ Վասիլի Իվանչուկին հաղթանակի համար եւ բոլորիդ հաջողություն եմ մաղթում:

Երջանիկ եմ, որ կարողացանք աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստների մասնակցությամբ պատվել մեծ հայորդուն՝ Տիգրան Պետրոսյանին: Սա նաեւ նրա տոնն է, նրա երազանքների եւ իդեալների տոնը: Մենք առանց Տիգրան Պետրոսյանի չէինք կարող ունենալ այսօրվա շախմատային Հայաստանը: Փառք Տիգրան Պետրոսյանին, խոնարհվում եմ նրա լուսավոր հիշատակի առջեւ»:

Այնուհետեւ Սերժ Սարգսյանը, Տիգրան Պետրոսյանի որդին՝ Վարդանը եւ ՖԻԴԵ-ի ներկայացուցիչները հուշանվերներ ու պարգեւներ հանձնեցին մրցաշարի երեք մրցանակակիրներին: Հանրապետության նախագահը ջերմորեն շնորհավորեց նաեւ Լեւոն Արոնյանին՝ ընդհանուր հաշվարկով առաջին տեղը զբաղեցնելու համար: Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայի կողմից Արոնյանին հանձնվեց Երեւանի կենտրոնի նորակառույց շենքերից մեկում բնակարան ձեռք բերելու իրավունքը հաստատող սեփականության վկայական: Նախագահը հույս հայտնեց, որ Լեւոնի հաջողությունները դեռեւս առջեւում են:

Կարեն Ալյազյանը Եվրոպայի չեմպիոն

Լեհաստանի Շեցին քաղաքում վերջնագիծը հատեց բռնցքամարտի Եվրոպայի երիտասարդական առաջնությունը: Գերազանց հանդես եկավ Հայաստանի հավաքականի անդամ Կարեն Ալյազյանը (51 կգ), որն իր տպավորիչ ելույթներով արժանիորեն նվաճեց Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսը: Եզրափակիչում Կարենի մրցակիցը ռուսաստանցի Գրիգորի Նիկոլայչուկն էր: Ինչպես եւ նախորդ մենամարտերում, այս անգամ էլ հայ բռնցքամարտիկը զգալի առավելության հասավ մրցակցի նկատմամբ՝ պարտության մատնելով 7-1 հաշվով: Կարենը Լեհաստանում ռինգ դուրս եկած 8 հայ բռնցքամարտիկներից միակն էր, որ դարձավ մրցանակակիր:

Քաշային մյուս կարգերում Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսը նվաճեցին Էլվին Մամիշզադեն (48 կգ, Ադրբեջան), Ռադմիր Աբդուռահմանովը (54 կգ, Ռուսաստան), Մարտին Վարդը (57 կգ, Անգլիա), Էվալդաս Պետրասկասը (60 կգ, Լիտվա), Ալեքսանդր Բեսպուտինը (64 կգ, Ռուսաստան), Ջասոն Քուիգլեյը (69 կգ, Իռլանդիա), Տիրոն Զոյգեն (75 կգ, Գերմանիա), Եվգենի Տիշչենկոն (81 կգ, Ռուսաստան), Ալեքսեյ Եգորովը (91 կգ, Ռուսաստան) եւ գերծանր քաշային Դինո Մանսուրը (Խորվաթիա):

«Էրեբունին» կշարունակի պայքարը

Ընթացիկ մրցաշրջանում հայ ֆուտբոլիստները բազմիցս են հիասթափեցրել ֆուտբոլասերներին միջազգային մրցասպարեզներում: Փոխարենը ուրախանալու առիթ տվեցին ֆուտզալի ներկայացուցիչները: Այդ մարզաձեւի Հայաստանի չեմպիոն «Էրեբունին» հաջողությամբ հաղթահարեց Եվրոպայի լիգայի որակավորման առաջին փուլի արգելքը, որի հանդիպումներն անցկացվեցին Ավստրիայում:

Ինչպես նշել էինք, խմբային մրցաշարի ավարտական խաղում «Էրեբունուն» անհրաժեշտ էր իսլանդական «Հվյոտին» հաղթել հնարավորինս խոշոր հաշվով: Հայ ֆուտբոլիստները գերազանց կատարեցին իրենց առջեւ դրված խնդիրը՝ 7 անպատասխան գնդակ ուղարկելով մրցակցի դարպասը: Ռմբարկուի իր հատկանիշները լիովին դրսեւորեց Արմեն Գյուլամբարյանը՝ խփելով 5 գոլ: Մեկ գնդակ իր օգտին գրանցեց Արամ Քոսայանը, մեկ գոլ էլ սեփական դարպասը խփեց մրցակցի խաղացողը:

Այսպիսով, «Էրեբունին» վաստակեց 7 միավոր եւ գնդակների 13-5 տարբերությամբ գրավեց 1-ին տեղը: Նույնքան միավոր վաստակեց նաեւ իտալական ԱՍԱ-ն, սակայն մեր թիմին զիջեց գնդակների ավելի վատ տարբերությամբ (14-8): «Էրեբունին» հաջորդ փուլում կմրցի ռումինական «Դեւայի», վրացական «Իբերիա-2003»-ի եւ հոլանդական «Մառլենի» հետ: Խմբային մրցաշարի հանդիպումները կկայանան սեպտեմբերի 26-ից հոկտեմբերի 4-ը:

Չեմպիոնական մրցավազքը շարունակվում է

Ֆուտբոլի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության 19-րդ տուրում կենտրոնականը «Միկայի» եւ «Ուլիսի» մրցավեճն էր: Հաղթելու դեպքում «Ուլիսը» կշրջանցեր «Միկային» եւ տեղ կզբաղեցներ 2-րդ հորիզոնականում: Իսկ «Միկայի» հաջողության դեպքում «Ուլիսը» 5 միավորով հետ կմնար մրցակցից:

Համառ մրցակցության ելքը վճռեցին «Միկայի» լեգեոնականներ Բոտի Դեմելի եւ Էդնեյի խփած երկու անպատասխան գոլերը: Դեմելն առաջնությունում 11-րդ գոլը խփեց եւ հավասարվեց առաջնության լավագույն ռմբարկու Հենրիխ Մխիթարյանին: Վերջինս 11-րդ տուրից հետո մեկնեց Դոնեցկ, սակայն բավական ժամանակ մեր առաջնության մասնակիցներից ոչ մեկին չէր հաջողվում նույնիսկ կրկնել նրա ցուցանիշը:

«Փյունիկին» նախորդ տուրում հաղթելուց հետո «Արարատը» կարող էր առավելության հասնել նաեւ «Բանանցի» նկատմամբ: Սակայն առաջին խաղակեսի ավարտին Գեւորգ Նռանյանը մեն-մենակ հայտնվելով դարպասապահի դիմաց, չիրացրեց գոլային հիանալի պահը: Արարատցիները հուսակ խաղացին պաշտպանությունում՝ անառիկ պահելով սեփական դարպասը: Գրանցվեց ոչ-ոքի:

«Փյունիկը» Կապանում 2-0 հաշվով առավելության հասավ «Գանձասարի» նկատմամբ: Աչքի ընկան թիմի նախորդ տարվա ռմբարկու Ալբերտ Թադեւոսյանն ու «Փյունիկի» նորեկ Ալբերտ Հովակիմյանը: Գյումրիում «Շիրակը» «Կիլիկիայի» հետ մրցավեճում չկարողացավ պահպանել հաղթական հաշիվը, որը հաստատվել էր շիրակցի Կարեն Խաչատրյանի խփած գոլի շնորհիվ: Խաղավարտից 5 րոպե առաջ հյուրերից Հայկ Մկրտչյանը վերականգնեց հավասարակշռությունը:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	19	13	5	1	35-8	44
2. Միկա	19	13	2	4	42-20	41
3. Ուլիս	19	11	3	5	30-14	36
4. Բանանց	19	10	2	7	27-19	32
5. Գանձասար	19	8	2	9	15-26	26
6. Շիրակ	19	3	7	9	16-37	16
7. Կիլիկիա	19	3	3	13	14-30	12
8. Արարատ	19	1	4	14	8-33	7

Ռմբարկուները

Հենրիխ Մխիթարյան	«Փյունիկ»	11
Բոտի Դեմել	«Միկա»	11
Արամ Ոսկանյան	«Միկա»	10
Արթուր Քոչարյան	«Ուլիս»	10
Արտյոմ Ադամյան	«Ուլիս»	8
Արա Հակոբյան	«Միկա»	7
Անդրանիկ Բարիկյան	«Շիրակ»	7

Հաջողությունն ուղեկցեց Բարիկելոյին

Վալենսիայում անցկացված «Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմրցավազքի աշխարհի առաջնության հերթական փուլում հաջողությունն ուղեկցեց «Բրաունի» ավտոմրցարշավորդ Ռուբենս Բարիկելոյին: 2-րդ տեղը զբաղեցրեց աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Լյուիս Հեմիլտոնը («Մակլարեն»): Լավագույն եռյակը եզրափակեց «Ֆերարիի» ներկայացուցիչ Կիմի Ռայկոնենը:

Ընդհանուր հաշվարկով մրցավազքը շարունակում է գլխավորել «Բրաունի» մարզիկ Ջենսոն Բատոնը, որը Վալենսիայում վերջնագիծը հատեց 7-րդը: Նրա հաշվին գրանցված է 72 միավոր: 2-րդ հորիզոնականը զբաղեցնում է նրա թիմակից Ռուբենս Բարիկելոն (54 միավոր): 3-րդ տեղում Մարկ Ուեբերն է («Ռեդ Բուլ»)՝ 51,5 միավոր:

«Կոնստրուկտորների գավաթի» խաղարկությունում առջեւում «Բրաունն» է՝ 126 միավոր: 2-րդ տեղը զբաղեցնում է «Ռեդ Բուլը»՝ 98,5, 3-րդ հորիզոնականում հանգրվանել է «Ֆերարին»՝ 46 միավոր:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

AZG NEW 8.QXD 8/24/2009 9:30 PM Page 1

Ա Ր Ձ Ա Ն Ա Գ Ր Ու Թ Յ Ու Ն

Վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի վերաբերյալ 2009 թ. օգոստոսի 11-ի ԿԲ խորհրդի նիստի

2009 թ. օգոստոսի 11-ի ՀՀ ԿԲ խորհրդի նիստին մասնակցում էին ՀՀ ԿԲ-ի նախագահի տեղակալ **Վաչե Գաբրիելյանը**, խորհրդի անդամներ **Ամալյա Սարիբեկյանը, Գրիգոր Ղոնջեյանը, Կարինե Մինասյանը** եւ **Անդրանիկ Նորեկյանը**:

Խորհրդի նիստը սկսվեց իրավիճակային հաշվետվության ներկայացմամբ, որտեղ առկա նոր տեղեկատվության հիման վրա ներկայացվել էին գնաճի, արտաքին միջավայրի, իրական եւ դրամավարկային հատվածների ընթացիկ զարգացումները, որոնք հիմնականում համահունչ էին ԿԲ-ի վերջին կանխատեսումներին: Տարեսկզբից ՀՆԱ անկման խորացման պայմաններում` չնայած արտաքին հատվածից փոխանցված որոշակի գնաճային ճնշումներին, գնաճը գտնվել է նպատակային միջակայքի ստորին հատվածում:

2009 թ. հուլիսին հունիսի նկատմամբ արձանագրվել է 2.7% գնանկում, որի պարագայում 12-ամսյա գնաճի ցուցանիշը կազմել է 3.1%` նախորդ ամսվա նույն ցուցանիշի նկատմամբ նվազելով մոտ 0.5 տոկոսային կետով: Ընդ որում, պարենային ապրանքների գները նվազել են 5.2%-ով (նպաստումը գնանկմանը` 2.8 տոկոսային կետ), իսկ ոչ պարենային ապրանքների գները եւ ծառայությունների սակագները աճել են համապատասխանաբար 0.5%-ով եւ 0.1%-ով: Պարենային ապրանքների գների նվազումը պայմանավորվել է բացառապես գյուղապրանքների գների սեզոնային նվազմամբ, այդ թվում «Միրգ» ապրանքախմբի գները նվազել են 29.5%-ով (նպաստումը գնանկմանը` 0.8 տոկոսային կետ), «Բանջարեղեն եւ կարտոֆիլ» ապրանքախմբի գները` 30.2%-ով (նպաստումը գնանկմանը` 1.4 տոկոսային կետ), իսկ ձվի գները` 9.8%-ով (նպաստումը գնանկմանը` 0.2 տոկոսային կետ):

Իրավիճակային հաշվետվության ներկայացումից հետո խորհուրդը սկսեց իր քննարկումները արտաքին եւ ներքին զարգացումների, դրամավարկային քաղաքականության ուղղությունների վերաբերյալ: Խորհրդի անդամները համաձայնեցին, որ 2009 թ. երկրորդ եռամսյակում համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա էլ ավելի խորացավ` հանգեցնելով 12-ամսյա կտրվածքով ՀՆԱ իրական ծավալի 16.3% նվազման: Անկման հիմնական պատճառ շարունակել են հանդիսանալ շինարարության եւ արդյունաբերության ճյուղերի գծով արձանագրված նվազման աննախադեպ բարձր ցուցանիշները:

Նշված միտումներն արտացոլվել են նաեւ համախառն պահանջարկի զարգացումներում. երկրորդ եռամսյակում մասնավոր ծախսումներն իրական արտահայտությամբ նվազել են շուրջ 19.2%-ով, որի կառուցվածքում մասնավոր ներդրումները նվազել են 47.9%-ով` արտացոլելով բնակչության եւ կազմակերպությունների միջոցների հաշվին իրականացված շինարարության ավելի քան 60% նվազումը:

Խորհուրդը քննարկեց նաեւ միջազգային ապրանքային շուկաներում գնային զարգացումները: Նշվեց, որ 2009 թ. հուլիս ամսին գրեթե բոլոր ապրանքների մասով շարունակվել է գների որոշակի աճի միտումը, թեեւ տարեկան կտրվածքով դրանք դեռեւս պահպանում են ցածր մակարդակը: Միաժամանակ, հաջորդող 12-ամսյա ժամանակահատվածում համաշխարհային տնտեսական զարգացումների հեռանկարները դեռեւս մնում են անորոշ` պահպանելով նաեւ արտաքին գնաճային միջավայրի հետագա փոփոխությունների անորոշությունները:

Առանձին քննարկումների առարկա դարձան նաեւ բանկային համակարգի իրացվելիության, դրամային եւ արժութային շուկաների, ինչպես նաեւ տնտեսության վարկավորման ծավալների եւ տոկոսադրույքների ընթացիկ միտումները: Խորհուրդն արձանագրեց, որ տարեսկզբից ԿԲ-ի կողմից հետեւողականորեն իրականացվող ծավալային ընդլայնման քաղաքականության եւ ընթացիկ ժամանակահատվածում ձեւավորված խոշոր պետական բյուջեի պայմաններում հիմնականում հուլիսից սկսած բանկային համակարգում կտրուկ աճել է դրամային ավելցուկային իրացվելիությունը` գտնվելով 25-ից 35 մլրդ. դրամի շրջանակներում: Այս պայմաններում դրամային շուկաներում ձեւավորվել է տոկոսադրույքների կտրուկ նվազման միտում: Այսպես, միջբանկային ռեպո տոկոսադրույքները նվազել են շուրջ 1.5 տոկոսային կետով, պետական արժեթղթերի շուկայում տոկոսադրույքները նվազել են 2-4 տոկոսային կետով` մինչեւ 1 տարի ժամկետայնությամբ արժեթղթերի տոկոսադրույքը կազմելով 5.5-7.5%, իսկ 3-ից 5 տարի ժամկետայնությամբ արժեթղթերինը` 10-12%: Խորհուրդը փաստեց նաեւ, որ արժութային շուկայում առաջարկի եւ պահանջարկի համապատասխանության պայմաններում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ դրամի փոխարժեքը դրսեւորել է համեմատաբար կայուն վարքագիծ:

Վերոնշյալ զարգացումները նպաստել են նաեւ վարկային շուկայի աշխուժացմանը, ինչն արտահայտվել է տոկոսադրույքների նվազման միտումների ձեւավորմամբ եւ նոր տրամադրվող վարկերի ծավալների աճով` չնայած շուկայի մասնակիցների կողմից դեռեւս դրսեւորվող ռիսկերից խուսափելու վարքագծին:

Մակրոտնտեսական ներքին եւ արտաքին միջավայրի, ֆինանսական շուկայի զարգացումների քննարկումից հետո խորհրդի քննարկումները կենտրոնացան դրամավարկային քաղաքականության հետագա ուղղությունների շուրջ: Բազմիցս նշվեց, որ գնահատվածից զգալիորեն ավելի բարձր տեմպերով ՀՆԱ կրճատման պայմաններում` չնայած արտաքին հատվածից փոխանցված որոշակի գնաճային ճնշումներին, ներքին ցածր գնաճային միջավայրը շարունակել է պահպանվել: Միաժամանակ, գերակշռող էին կարծիքները, որ ընթացիկ ժամանակահատվածում արձանագրված գնանկումը հիմնականում պայմանավորված է տարվա այս ժամանակահատվածին բնորոշ գյուղատնտեսական ապրանքների գների անկման խորը սեզոնայնությամբ, ինչը վկայում է խորը գնանկումային միտումների բացակայության մասին: Այդուհանդերձ, խորհուրդը համաձայնեց, որ գնաճը կանխատեսվող հորիզոնում շարունակելու է պահպանվել հիմնականում նպատակային միջակայքի ստորին հատվածում եւ այս պարագայում տնտեսության արագ վերականգնումն ապահովելու նպատակով առավել հիմնավորված է շարունակել վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի նվազեցման եւ ծավալային ակտիվ ընդլայնման զուգահեռ իրականացումը: Ընդ որում, հատուկ քննարկման առարկա դարձան տոկոսադրույքների աստիճանական եւ կտրուկ նվազեցման տարբերակները: Տոկոսադրույքների կտրուկ նվազեցմանը կողմ արտահայտվողների հիմնական փաստարկն այն էր, որ դա թույլ կտա բանկային համակարգին ավելի էժան ռեսուրսների ներգրավման միջոցով տնտեսությանը առավել նպաստավոր պայմաններով վարկային ռեսուրսներ առաջարկել: Տոկոսադրույքների աստիճանական նվազեցման կողմնակիցների գլխավոր փաստարկն այն էր, որ բանկային համակարգում մշտապես աճող ավելցուկային իրացվելիության աննախադեպ բարձր մակարդակի պայմաններում դրամային շուկաներում տոկոսադրույքների նման տեմպերով հետագա նվազեցումը կարող է հանգեցնել արտարժութային շուկայում սպեկուլյատիվ պահանջարկի դրսեւորումների, կապիտալ արտահոսքի եւ ի վերջո էական գնաճային ռիսկերի առաջացման: Հաշվի առնելով տնտեսության կողմից իրացվելիության կլանման դանդաղ ընթացքը` առավել նպատակահարմար է տոկոսադրույքների աստիճանական նվազեցումը, ինչը առավելագույնս կնպաստի տնտեսության ակտիվացմանը` չվտանգելով գների կայունությունը:

Նիստի ավարտին խորհուրդը որոշեց իջեցնել ԿԲ վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքը 0.25 տոկոսային կետով` սահմանելով այն 5.25%: Ներգրավված ավանդների եւ լոմբարդային վարկերի տոկոսադրույքները սահմանվեցին համապատասխանաբար` 2.25% եւ 8.25%:

ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

2009 թ. նմուշի 100000 դրամ անվանական արժեքով ՀՀ թղթադրամի նկարագրությունը

Թղթադրամը (չափսը` 160 x 72 մմ) ունի Հայոց Աբգար Ե թագավորի դիմանկարը պատկերող եւ անվանական արժեքը ներկայացնող ջրանիշ: Դիմերեսի հիմնական գույնը կապույտ է, դարձերեսինը` դարչնագույն: Թղթադրամը պարունակում է երկու պաշտպանական ներդիծ, որոնցից մեկն ամբողջությամբ ներդրված է թղթի մեջ եւ երեւում է միայն լուսընդդեմ դիտելիս` հոծ գծի տեսքով, իսկ մյուսը` թղթադրամի դարձերեսի վրա երեւում է արծաթափայլ կետագծերի, իսկ լուսընդդեմ դիտելիս` հոծ գծի տեսքով, որի մեջ կարդացվում է «AMD 100000» մանրատառաշարը:

Դիմերես

Թղթադրամի ձախ մասում ուղղահայաց, կարմիր գույնով տպագրված են թղթադրամի սերիան նշող երկու տառերը` «ՁԱ», եւ ութանիշ համարը: Կարմիր համարանիշից աջ փակցված է ուղղահայաց կինեգրամայով ժապավենաձեւ փայլաթիթեղ: Փայլաթիթեղի երկայնքով, պարբերաբար կրկնվելով, երեւում են Աբգար Ե թագավորի դիմանկարը, «AMD» եւ «100000» գրառումները: Թագավորի գլխի լուսապսակը լույսի անկման անկյան փոփոխության դեպքում շարժվում է աջից դեպի ձախ: «100000» թվի ներքեւում գտնվող սլաքը լույսի անկման անկյան փոփոխության դեպքում շարժվում է վերից վար: Կինեգրամայի երկու եզրերի ողջ երկայնքով երեւում են «100000 ԴՐԱՄ» եւ «AMD 100000» պատամեսապականացված գրառումները: Փայլաթիթեղի վրա, վերեւի մասում, կարմիր գույնով հորիզոնական տպագրված է «100000» թիվը: Փայլաթիթեղից աջ պատկերված է Աբգար Ե թագավորի մասին պատմությունը պարունակող շագանակագույն քարակոթողը: Քարակոթողի պատկերից վերեւ Աբգար Ե թագավորի դրոշն է` կարմիր պաստառի վրա կանաչ խաչ, որի կենտրոնում Քրիստոսի կենդանագիր պատկերով դաստառակն է: Քարակոթողի ներքեւում գտնվում է շեղանկյուն զարդանախշ` «100000» թվի գաղտնապատկերով:

Թղթադրամի դիմերեսին հիմնականը Աբգար Ե թագավորի պատկերն է` կապույտով եւ շագանակագույնով: Թագավորի պատկերի եւ քարակոթողի միջեւ կապույտ գույնով ուղղահայաց գրված է «Աբգար Ե թագավոր»: Թղթադրամի դիմերեսի հետին ֆոնի վրա կապույտ գույնով պատկերված է Ա դարի տարածաշրջանային քարտեզի մի հատված: Թղթադրամի վերին մասում, թղթադրամի երկայնքով մուգ կապույտ գույնով գրված է «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ», որի տակ, միկրոտառաշարով` «100000ՀԱՐՅՈՒՐՀԱԶԱՐԴՐԱՄ» կրկնվող գրառումը: Դրանից ներքեւ, կապույտով եւ մանուշակագույնով տպագրված է թագի թափանցիկ պատկեր: Թագի մասնիկների մի մասը տպագրված է դիմերեսին, մյուս մասը` դարձերեսին. լուսընդդեմ դիտելիս դրանք մեծ ճշտությամբ լրացնում են միմյանց եւ կազմում թագի ամբողջական պատկեր:

Քարտեզի ներքեւի մասում մուգ կապույտ գույնով տպագրված են ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի եւ ՀՀ ֆինանսների նախարարի ստորագրությունները, «Բանկի նախագահ» եւ «Ֆինանսների նախարար» բառերը: Դրանից ներքեւ, կարմիր գույնով, երկու տողով գրված է «ՀԱՐՅՈՒՐ ՀԱԶԱՐ ԴՐԱՄ»:

Թղթադրամի ջրանիշի դաշտի վերին մասում, հորիզոնական, սեւ գույնով տպագրված են թղթադրամի սերիան` «ՁԱ», եւ ութանիշ համարը. ավելի աջ, մուգ կարմիրով` երեք թեք գծիկ եւ մեկ կետ: Ջրանիշի դաշտի ներքեւի աջ մասում մետաղական ոսկեփայլ ներկով տպագրված է Աբգար Ե թագավորի տոհմը որպես արքայական ներկայացնող հնադարյան մետաղադրամի պատկերը: Դրանից ներքեւ տպագրված է «100000» թիվը, որի նիշերի վերեւի մասը շագանակագույն է, իսկ ներքեւինը` կապույտ: «100000» թվի վերջին զրոյից վերեւ տպագրված է թողարկման տարեթիվը` «2009»: Թղթադրամի աջ եզրի մոտ, ուղղահայաց դիրքով, կապույտ գույնով տպագրված է «CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA»: Թղթադրամի ներքեւի աջ եւ ձախ մասերում կապույտ գույնով, մի քանի տող մանրատառաշարով տպագրված են «100000» թիվը եւ «AMD» տառային կոդը:

Դիմերեսի աջ եւ ձախ եզրերին դեղին գույնի անկանոն շրջանակներ են:

Դարձերես

Թղթադրամի ձախ եզրի մոտ, ուղղահայաց դիրքով, կապույտ գույնով տպագրված է «CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA»: Թղթադրամի ձախ կողմում` ջրանիշի դաշտի ներքեւի մասում, հորիզոնական գծով բաժանված, բաց դարչնագույնով եւ մուգ մանուշակագույնով տպագրված է անվանական արժեքն արտահայտող «100000» թիվը: «100000» թվի ստորին կեսը տպագրված է օպտիկապես փոփոխական ներկով` լույսի անկման անկյան փոփոխության դեպքում կարելի է նկատել գույնի փոփոխությունը կապույտից մանուշակագույնի:

Թղթադրամի մեջտեղում պատկերված է Հիսուսի աշակերտ Թադեոսի (72 աշակերտներից) կողմից Աբգար Ե թագավորին Քրիստոսի կենդանագիր պատկերով դաստառակի փոխանցման տեսարանը:

Թղթադրամի վերեւի մասում, թղթադրամի երկայնքով, մուգ կապույտով գրված են «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ», իսկ դրանից ներքեւ, միկրոտառաշարով` «100000ՀԱՐՅՈՒՐՀԱԶԱՐԴՐԱՄ» կրկնվող թվերը եւ բառերը: Նկարի ներքեւի մասում մեկ տողով, սեւ եւ մուգ կապույտ գույներով գրված է «ՀԱՐՅՈՒՐ ՀԱԶԱՐ ԴՐԱՄ»: Նկարից դեպի աջ, ուղղահայաց սյան տեսքով պատկերված է մուգ կապույտ զարդանախշ: Զարդանախշի վրա, վերին մասում, ուղղահայաց գրված է «100000» թիվը: Թղթադրամի ներքեւի աջ եւ ձախ մասերում սպիտակ եւ բաց կապույտ գույներով, մի քանի տող մանրատառաշարով տպագրված են «100000» թիվը եւ «AMD» տառային կոդը:

Դարձերեսի աջ եւ ձախ եզրերին դեղին գույնի անկանոն շրջանակներ են:

ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ-ԵՐԵՒԱՆ

Հանուն Աստծո

Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանությունը մտադիր է մրցութային կարգով վաճառել դեսպանատանը պատկանող, 1997թ. արտադրության «Մերսեդես-Բենց-S320» ավտոմեքենան, գույնը` մուգ կապույտ, վազքը` 46995 կմ:

Ցանկացողները ավտոմեքենան տեսնելու եւ համապատասխան ձեւաթերթիկը լրացնելու համար կարող են 2009թ. օգոստոսի 28-ին այցելել ԻԻՀ դեսպանատուն:

Հեռ.` 28-04-57 (ներքին 216)

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից` ի կատարումն ՀՀ ջրային օրենսգրքի պահանջների եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների, մշակվում է **«Գրանդ տոբակո» հայ-կանադական ՀՁ ՍՊԸ-ի**` արդյունաբերական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 10.2 լ/վրկ ջրառի նոր ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ բնապահպանության նախարարություն (հասցեն` Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 28.08.09 թ., ժամը 16.00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից` ի կատարումն ՀՀ ջրային օրենսգրքի պահանջների եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների, մշակվում է ՀՀ Երեւան քաղաքի Շենգավիթ համայնքի վարչական տարածքում գործող **«Մեգերյան կարպետ» ԲԲԸ-ի**` արտադրական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 7,6 լ/վրկ ջրառի նոր ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ բնապահպանության նախարարություն (հասցեն` Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթերի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 28.08.09 թ., ժամը 16.00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ` 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող` «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը` 02 Ա N 047261, տրուած` 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ` 3000, ստորագրուած է տպագրութեան` 24.08.2009, գինը` 100 դրամ, տպագրւում է «Նոյյան Տապան» ՍՊԸ տպարանում` Իսահակեան 28: